

Leidžia Amerikos Lietuvių
R. Katalikų Sv. Juozapo
Darbininkų Sąjunga

366 W. Broadway,
South Boston 27, Mass.

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVIŲ DARB

VOL. XXXVI. No. 12.

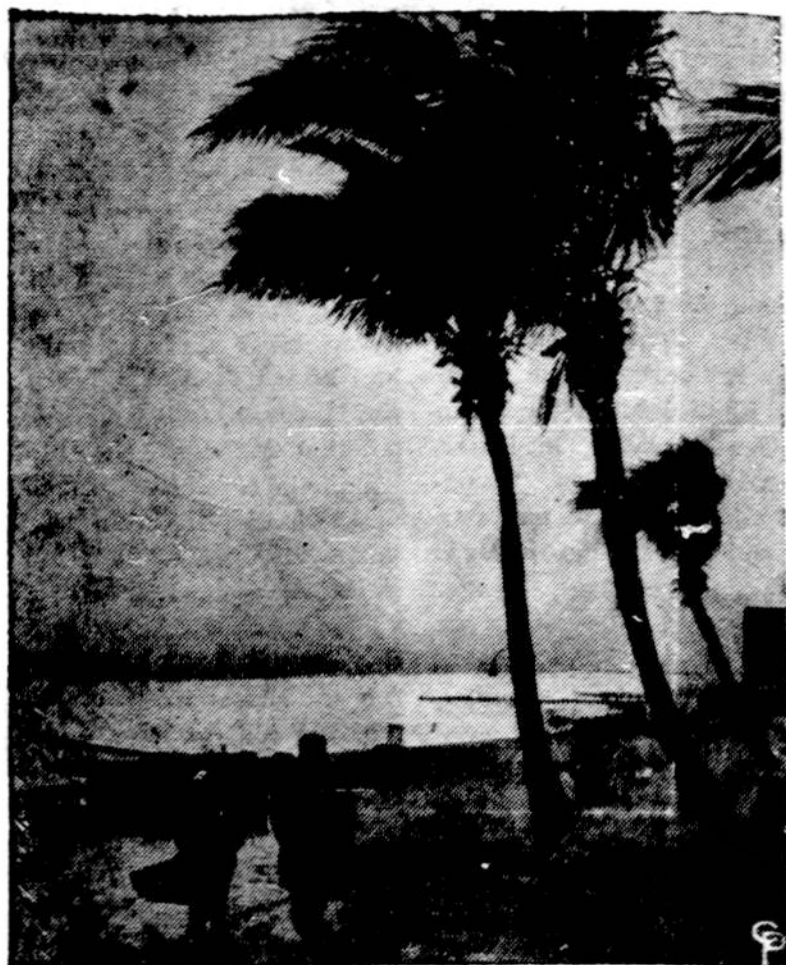
Redakcijai Tel. SO 8-6608

ANTRADIENIS (Tuesday),

VASARIO (February), 13-D., 1951 M.

Administracijai Tel. SO 8-2680

SIX CENTS

Du atostogautojai nuvyko į Floridą ir rado taip pat pučiant šaltą vėją, kuris lenkia į žemę palmes ir nori nuplėsti atostogininkų šiltus apsiaustus. Sakoma, kad šaltis truks neilgai ir šiltus rūbus galima bus vėl iškeisti maudymosi drabužiais.

Korėjos fronte

Sąjungininkai stumiasi

Šiaurės fronte pietų korėjiečiai peržengė 38-tą paralelę ir užėmė Yangyang miestą. Pietų korėjiečiai yra remiami kitų sąjungininkų oro ir jūros laivyno pajėgų.

Komunistai pasitraukė iš pozicijų apie Seoul

Vasario 10 d. Jungt. Tautų pajėgos užėmė svarbias komunistų pozicijas aplink Seoul. Tą pačią dieną JAV ir britų tankai užėmė Kimpo aerodromą, kuris yra į šiaurės rytus nuo Seoul. Tai yra didžiausia Korėjos oro bazė. Kiti sąjungininkų daliniai vakare įžengė į Incheon uostą. Pietinės Korėjos patruliai persikėlė per Han upę ir įžengė į Seoul priemiesčius.

Su priešu, kur buvo laukta stipraus pasipriešinimo nesutikta. Tik vėliau pradėjo pasipriešinimą. Civiliniai gyventojai sakė, kad komunistai jau prieš porą dienų pradėjo trauktis iš Seoul. Į pietryčius nuo Seoul taip pat persikėlė per Han upę portorikiečių ir JAV pėstininkai.

Viduriniame fronte priešas spiriasi

Viduriniame fronte į vakarus nuo Chipyong ir šiaurės rytus nuo Hoengson priešas privertė sąjungininkus pasitraukti. Korespondentas iš Tokyo pranešė, kad vidurinio fronto buv. šiaurės korėjiečių pozicijose telkiasi vis daugiau kinų komunistų, kurie turi čia sukonzcentravę apie 100,000 vyrų.

Aviacijos veikla

Po ilgokos pertraukos rusų lėktuvai MIG vėl pasirodė virš šiaurės Korėjos. Šeši iš jų susidūrė su JAV 5-tos oro pajėgų grupės Shooting Stars prie Mandžiūrijos sienos, kiti šeši buvo pastebėti aukščiau skrendant, bet jie nesileido į kovą. Taip pat pastebėti rusiški lėktuvai ir kitose vietose.

Nuo sausio 25 d. Kinijos komunistai turėjo nuostolių žmonėmis 60,000. Tik vasario 9 d. neteko 4,100. Spėjama, kad tokie sunkūs nuostoliai patirti dėl pavartotos gen. Matthew Ridgway prieš pajėgų alinamosios taktikos, privertė komunistus trauktis vakarų fronte.

Pietų Korėjos gynybos ministeris per Pusan radiją pareiškė viltį, kad Jungt. Tautų pajėgos nesustos prie 38-tos paralelės.

Seoul užimti sąjungininkai nesiskubina, nes pats miestas jokios strateginės reikšmės neturi, o nualintas sudaro daug rūpesčių. Užimtas tik sostinės priemiestis Youngdungpo.

Iš raudonųjų nelaisvės grįžo 16 amerikiečių, 6 anglai ir 15 korėjiečių. Jie visi buvo gerai maitinti ir aprenkti. Grįžusieji pasakoja, kad juos atrinko iš kitų belaisvių ir 3 savaites komunistiškai "švietė". Matyti, raudonieji tikisi, kad jie grįžę įsijungs į komunistinę propagandą.

Korėjoje JAV kariuomenė kasdien maitina apie 10,000 civilių gyventojų.

Šeši tūkstantai reit alumo

Stockholm. — Švedų kariuomenės vyriausias štabas pasiūlė parlamentui ir karaliui patvirtinti jų nutarimą pavesti Jungtinėms Tautoms vieną švedų karinį dalinį. Kur jis bus panaudotas, nesakoma. Nurodoma tik tai, kad jis negalės būti siunčiamas nei į tropines sritis nei toli nuo savo šalies, kaip į Korėją. Manoma, kad jis įsijungs į Europos gynybą.

Sąjunga "pasitraukė" iš Mandžiūrijos

Londonas — Vasario 10 d. Maskvos radijas paskelbė, kad Sovietų Rusija apie 6 pramonės įmones pagal praeitų metų susitarimą perdavė raudonajai Kinijai. Japonijos nuosavybės Dairene ir kitose Mandžiūrijos vietose sudarė apie 45 įmones, kurias sovietai pasiėmė iš japonų praeitojo karo pabaigoj.

Sovietų telegramų agentūros "Tass" pranešimas nieko neužsimena apie kinų Changchun'o geležinkelį, kuris jungia žemutinę Mandžiūriją su Vladivostoko sritimis ir Port Arthur'u. Susitarimas numato, kad pasirašius taikos sutartį su Japonija Changchun geležinkelis turi grįžti Kinijos nuosavybėn ir Sovietai turi atitraukti savo dalinius iš Port Arthur'o ir Dairen'o. Jeigu sutartis ir nebūtų pasirašyta, tai sovietai vistiek padarys 1952 m.

New York. — Buvęs JAV prezidentas Hooveris vasario 9 d. kalbėjo per radiją užsienio politikos klausimais. Palyginus jo kalbą su pasakytąja prieš šešias savaites, pastebima žymi pažanga. Hooveris šį kartą jau nekalbėjo apie griežtą izoliaciją. Jis pabrėžė tiksliai tą, kad JAV nereikėtų kištis į sausumos kovas, o naudoti daugiau

Bonn. — Vakarų Vokietijos kancleris Konrad Adenauer, kalbėdamas Bonnos universiteto studentams, pareiškė, kad Vokietija dabar jau nėra toje padėtyje, ko kioje ji buvo 1945 metais tuojau po kapituliacijos. Vokietijai turi būti duota pilna politinė ir militarinė laisvė, jei norima ją turėti Vakarų Europos gynybos plane. Tai priklauso nuo sąjungininkų, su kuriais dėl Vokietijos ginklavimo konkrečiai dar nesutar-

PASAULINĖ STRATEGIJA TEGALI MUS IŠGELBĖTI

Philadelphia. — Pennsylvanijos universitete įvyko politinė konferencija, kurią surengė Pasaulio Reikalų Taryba (World Affairs Council) ir Valstybės Departamentas. Dalyvavo apie 200 atstovų iš Pennsylvanijos, New Jersey ir Delaware. Pagrindinę kalbą pasakė W. Averil Harriman, specialus prezidento Trumano patarėjas užsienio reikalams.

Jis nurodė, kad Sovietų Rusija savo pasauline strategija siekia užvaldyti pasaulį ir visiems graso. Ji gali būti įveikta tiksliai tokia pat visuotina pasauline strategija laisvųjų tautų. Tam turi būti sutelktos visos karinės, ekonominės ir kultūrinės pajėgos, nes visas jas naudoja komunistas.

New York. — Buvęs JAV prezidentas Hooveris vasario 9 d. kalbėjo per radiją užsienio politikos klausimais. Palyginus jo kalbą su pasakytąja prieš šešias savaites, pastebima žymi pažanga. Hooveris šį kartą jau nekalbėjo apie griežtą izoliaciją. Jis pabrėžė tiksliai tą, kad JAV nereikėtų kištis į sausumos kovas, o naudoti daugiau

CLEMENTIS ATSIDURĖ JUGOSLAVIJOJE

Viena, Austrija. — Vlado Clementis, buvęs komunistinės Čekoslovakijos užsienio reikalų ministeris ir paskui banko tarnautojas, sausio mėn. 29 d. dingęs, atsidūrė Jugoslavijoje pas diktatorių Titą. Vasario mėn. 8 d. jis jau sėdėjo Viktorijos viloje, Abazzia mieste, netoli Fiume. Pabėgo iš Slovakijos, Bratislavos miesto, orlaiviu, kuriuo atsikrdo į Bava-

riją. Iš Bavarijos traukiniu nuvyko iki Vienos, bet jos dar neprivižiavęs persėdo į automobilį ir numovė į Jugoslaviją. Bėgimas, matyti, buvo iš anksto gerai suplanuotas ir reikiamose vietose visur prisistatė pagalba. Vieną komunistinę diktatūrą iškeitė į kitą, Clementis, beabejo, daug ko neatidengs, ką jis daro Čekoslovakijoje, kai buvo likviduotas Benešas ir Masarykas.

Vokiečiai ir japonai reikalauja lygybės

Numatomi keturių dižiųų pasitarimai negali būti daromi už akių. Vakarų Vokietija juos pripažins tiksliai tuo atveju, jei bus atsižvelgta į jos interesus. Su anglais ir amerikiečiais susikalbėti darosi vis lengviau, bet prancūzai savo tikslų nenori atidengti.

Kalbėdamas dėl Rytų Vokietijos pasiūlymo susijungti Konrad Adenauer nurodė, kad tai priklauso nuo sovietų, kurie tuojau turi paleisti iš koncentracijos stovyklų

25,000 kalinamų žmonių Rytų Vokietijoje. Statydamas šią sąlygą jis aiškiai susivienijimo pasiūlymą atmetė. Jis nurodė, kad vokiečiai visu šimtu procentų yra Vakarų, o ne Rytų Vokietijos pusėje. Tačiau jis rusėčiai išsireiškė apie tuos, kurie mano, kad Vokietijai geriausia išeitis yra neiralumas.

Tokyo. — John Foster Dulles, specialus prezidento Trumano pasiuntinys, baigęs su Japonija parengiamuosius pasitarimus, pareiškė, kad Japonijos vyriausybė sutinka ir taikos sutartį pasirašius leisti laikyti JAV karines bazines Japonijos apsaugai. Tačiau savo ruožtu Japonijos ministeris pirmininkas Yoshida nurodė, kad galutinis sprendimas galimas tik tada, kai Japonija įsijungs į laisvųjų tautų šeimą ir galės savarankiškai vesti savo politiką. Jis pareiškė pasiūlymą, kad daromi žygiai Japoniją įsileisti į Jungtinių Tautų Organizaciją.

Sovietų Sąjunga tik tada bus priversta kapitu-liuoti ir atsisakyti savo grobuoniškų tikslų, kai ji sutiks visuotinę pasaulio pasipriešinimą. Laisvojo pasaulio suspausta, ji sužlugds iš vidaus, kaip tai rodo kai kurie reiškiniai satelitinuose kraštuose. Jugoslavija jau einanti priešingu Maskvai keliu.

to pareiškimų, pareiškė, kad "yra kviaila manyti", jog Amerika gali būti apginta tiksliai laivyno ir aviacijos pajėgų.

Italų - prancūzų derybos

Roma. — San Margherita vasarvietėje, Italijos pamaryje, pirmadienį prasidėjo pasitarimai, kuriuose dalyvauja abiejų kraštų ministrai pirmininkai ir užsienio reikalų ministrai su savo patarėjais. Derybų tikslas suderinti Italijos ir Prancūzijos užsienio politiką ir karines pajėgas. Pasitarimas iš dalies yra nukreiptas prieš Angliją, kuri kaltinama, kad daugiau kreipia dėmesio savo saloms ginti, o ne Europai padėti. Italija ir Prancūzija kartu nori atsverti Anglijos įtaką Atlanto pakte.

Thomas K. Finletter, JAV aviacijos sekretorius vasario 11 d. atvyko į Graikiją, o iš ten vyks į Turkiją.

Dr. J. Grinius — VLIKo narys

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto nariui V. Vaitiekūnui išvykus į Jungtines Amerikos Valstybes, į jo vietą, kaip Darbo Federacijos atstovas, įėjo Dr. Jonas Grinius, meno kritikas, rašytojas ir žurnalistas, savo metu profesoriavęs Kauno universitete ir dirbęs Darbo Federacijoj, rūpindamasis Lietuvos darbininkų reikalais. Dr. Jonas Grinius yra taip pat "Darbininko" bendradarbis. Praėjusiame ir šiame numeryje yra jo straipsnis apie darbą ir kapitalą.

Šių Oro pajėgų Europon

Ottawa — Oro pajėgų maršalas W. A. Curtis vasario 9 d. pareiškė, kad Kanada pasiųs Vakarų Europos gynybai aviacijos apie 7000 vyrų. Jau pradėti pasiruošimai sudaryti pirmuosius stiprius kovotojų dalinius. Gynybos minist. Brook Claxton paskelbė planą, pagal kurį numatoma per sekančius 3 metus sudaryti 40 oro eskadrų iš apie 3000 lėktuvų.

ŠUGLAUSTOS ŽINIOS

▲ JAV kariuomenė norima mobilizuoti daugiau mergaičių ir moterų, kurios galėtų atlikti kaikurias pareigas ir vyrus išleisti į frontą.

▲ Sen. Robert Taft reikalauja, kad būtų numatytas procentas karių, siunčiamų Europai ginti. Procento jis nenurodė, bet mano, kad jis neturėtų būti didesnis, kaip dvidešimtas visų JAV karinių pajėgų.

▲ Sąjungininkai sutiko leisti vokiečiams daryti mokslinius bandymus su turbinomis, kurios naudojamos sprausminiams lėktuvams.

▲ Jungt. Tautų aukštieji pareigūnai pranešė, kad didžiosios Europos valstybės, kaip D. Britanija ir Prancūzija nesutinka priimti 1951 m. rudens sesijai Jungt. Tautų visuotinio susirinkimo. Siūlo, kad vėl susirinktų New Yorke.

▲ Ateinantį ketvirtadienį britų darbiečių vyriausybė perima didžiąsias geležies ir plieno įmones. Tai yra aštuntasis ir tariamai paskutinis socialistų pramonės nacionalizacijos žygis nuo 1945 m. D. Britanijoje.

▲ Manilos prezidentas Elpidio Quirino, pasitaręs su John Foster Dulles, patieksias Japonijos taikos derybose reikalavimą 8-iems bilijonams dol. reparacijų iš Japonijos. Taip pat reikalaus, kad nebūtų leista Japonijai atsiginkluoti daugiau negu reikia apsigynimui.

▲ Jaunuolis Richard C. Shay iš Lansing, Mich., padegė to miestelio Michigan valdžios įstaigą padarydamas 4 milijonus dol. nuostolių. Jis tai darė įsitikinęs, kad į kalėjimą pasoddyto neims kariuomenė.

▲ Pasitraukę iš komunistų partijos ir parlamento buvę Italijos komunistų vadai sudaro naują marksistinę partiją, nukreiptą prieš Sovietų Rusijos vadovaujamą kominterną.

▲ JAV siūlo, kad atstovybės ir kitos svarbios Atlanto pakto įstaigos būtų perkeltos iš Londono į Paryžių, kur jos būtų Europos armijos Eisenhowerio vyr. būstinės. Pasiūlymas turi būti priimtas 11 Atlanto pakto narių. Šiam sumanymui ilgą laiką priešinas britai, bet manoma, kad nenorėdami ardyti vieningumo su tuo sutiks.

▲ Gynybos departamentas pranešė, kad U. S. nuostoliai Korėjoje pakilo iki vasario pradžios 47,388, iš kurių 7905 yra užmuštų.

AR JAU VISKAS PADARYTA?

Vasario 16-ji yra jau čia pat. Bus daug minėjimų su daugeliu kalbų ir daug gražių rezoliucijų. Viskas tai labai gerai. Tačiau galima padaryti ir dar daugiau, kad šiais metais mūsų šauksmas tikrai būtų išgirstas, jeigu ir neišklaustas. Ir padaryti tai nėra nei sunku nei brangu.

Kiekvienas Amerikoje gyvenęs lietuvis turėtų prieš Vasario 16 parašyti du laiškus — vieną JAV prezidentui, o kitą — užsienio reikalų ministeriui. Laiškai turėtų būti labai trumpi. Juose turėtų būti išreikšta mūsų parama kovoję prieš

komunizmo agresiją ir taip pat prašymas bei reikalavimas padaryti visus žygius Lietuvos išlaisvinimui.

Taigi, nepatingėkime: visi parašykime tuos du laiškus šalia kitų, kuriuos rašysime savo senatoriams ir kitiems pareigūnams. Šių laišku turėtų susirinkti Prezidentūroje ir Užsienio Reikalų Ministerijoje dešimtys tūkstančių — tada tai bus mūsų balsas bent išgirstas ir reikiamas efektas bus atsiektas.

A. Klimas,
3605 Chestnut St.
Philadelphia 4, Pa.

NEAPSISPREDUSI
VOKIETIJA DAR

Frankfurtas. — Apytikriai yra nustatyta, kad tik koks 10 procentas vokiečių, kurie būtų pašaukti stoti į Europos armiją, tesutiktų tai padaryti. Savanoriškai eiti tikrai keli procentai. Tai parodo, kad vokiečiai ne labai nori įsijungti į bendrą Europos frontą.

Paviršutiniškai apklaušinėjimai didesniuose miestuose parodė ir viešąją vokiečių nuomonę. Apie 44 procentai pasisakė už tai, kad Vokietijai reikia dėtis su Vakarų Europa, 41 procentas norėtų Vokietijos suvienijimo ir neitralumo, o 15

procentų nežino, kas būtų geriau.

Neitralieji mano, kad suvienijus Rytų ir Vakarų Vokietiją, galima būtų išlikti nuosalyje galimo karo. Jie tikrai nepasako, kaip galėtų bolševikus išprašyti iš Rytų Vokietijos ir kur būtų to karo frontas: ar ne Vokietijoje? Taip pat lengvai pamirštami Hitlerio žodžiai, kuriais jis visiems grėsė, kad niekas negali palikti neitralus. Tokios pat minties dabar laikosi ir Stalinas. Negi jis paliktų vokiečius ramybėje?

KULTŪRININKAI VIENIJASI
PRIEŠ SOVIETUS

Paryžius. — Savo metu Sovietų Sąjunga yra sudariusi viso pasaulio mokslininkų ir menininkų organizaciją, kurią kinko į savo propagandą, organizuodama vadina mus "kultūrininkų tautos kongresus". Atgrišus šiai komunistinei propagandai, Paryžiuje susikūrė kultūrininkų komisija, kuri organizuoja laisvojo pasaulio mokslininkus ir menininkus, atmetančius bolševikinį komunizmą. Prie naujos organizacijos dedasi visų grupių kultūrininkai — socialistai, li-

beralai ir katalikai. Į vyriausiąjį komitetą įeina ir Amerikos Darbo Federacijos (AFL) atstovas Irving Brown.

Renęsiasi kovai su
kainomis

Washington. — Maisto ir kitoms kainoms vis kylant laukiama, kad prezidentas Trumanas vasario mėn. 15 d. įteiks Kongresui projekto įstatymą, kuris padėtų suvaldyti ir nubausti neklausančius kainų tvarkytojų išleistų potvarkių.

KATALIKŲ SEIMELIS

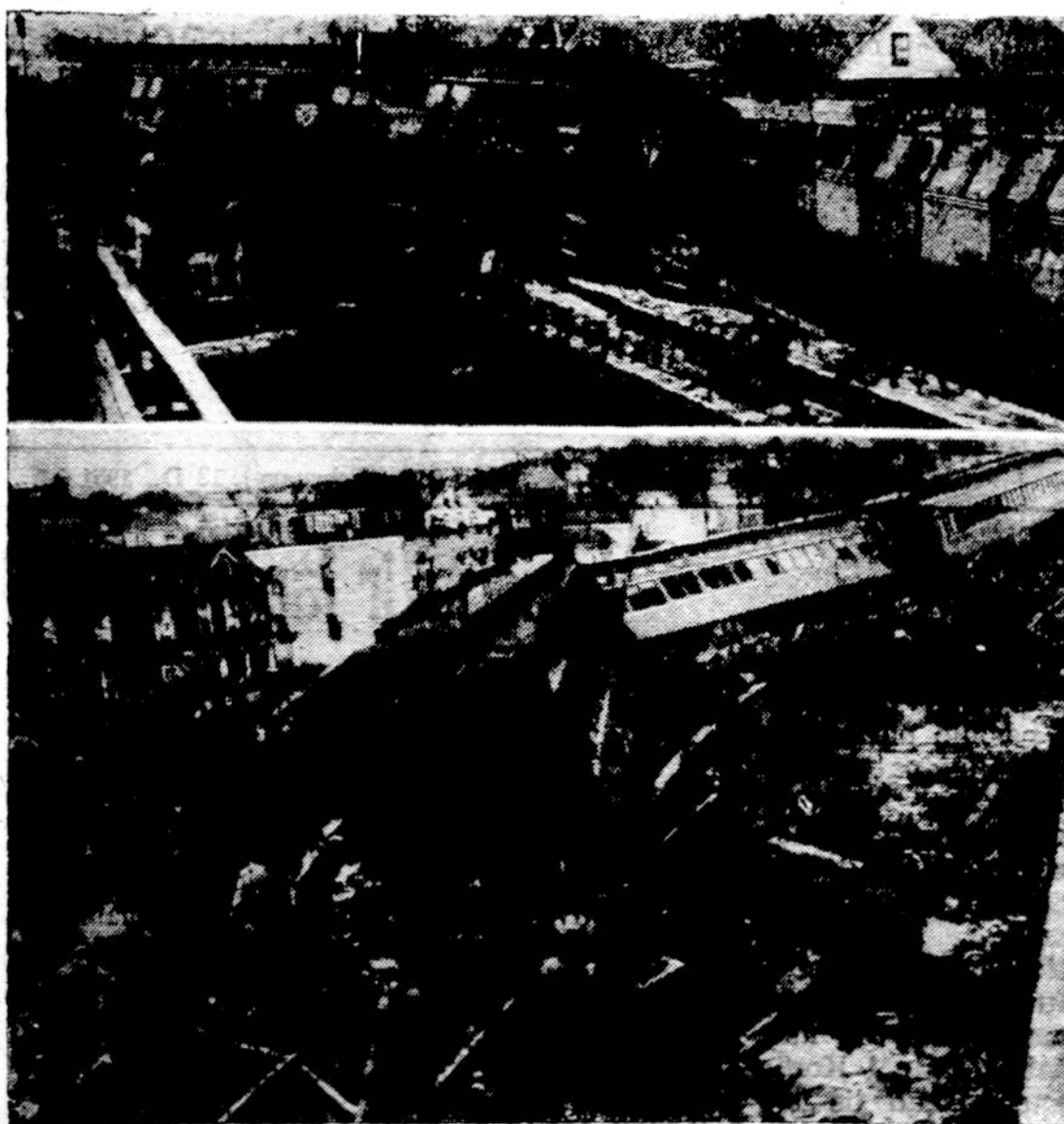
Federacijos Naujosios Anglijos Apskričio Katalikų Seimelis įvyks sekmadienį, kovo 4 d. 1-mą val. po pietų Nekatoto Prasidejimo Sv. Panelės lietuvių parapijos svetainėje, Windsor St., Cambridge, Mass. Tada Federacijos skyriai ir visos katalikiškos organizacijos, jeigu neišrinktose atstovus į seimelį, prašomė išrinkti ir dalyvauti. Maloniai kviečiami visi dviasiskiai ir pasauliečiai skaitlingai dalyvauti šiame svarbiame katalikų seimelyje. Pakviesti įžymūs prelegentai, kurie skaitys įdomias paskaitas. Visiems svarbu jas išgirsti. Tad dalyvaukime seimelyje, nes mums katalikams reikia labiau susirūpinti katalikiškais ir tautos reikalais, kai bedievybė ir komunizmas veda attingą kovą prieš Kristų ir Jo Bažnyčią. Visi stokime į kovą už Kristų ir Jo mokslą. Kuo skaitlingiausiai atvykime į seimelį. Kviečiami ir iš kitų valstybių dalyvauti.

SEIMELIO DIENOTVARKĖ:

1. Seimelio atidarymas malda,
2. Klebono kun. Pr. J. Juškaičio įžanginė kalba,
3. Prezidiumo, rezoliucijų ir kitų komisijų rinkimas,
4. Paskaitos,
5. Rezoliucijos ir sumanymai,
6. Seimelio uždarymas.

Kun. Pr. Juras, Federacijos Centro narys ir LDS pirminkas, skaitys paskaitą tema: "Katalikų neveiklumas yra išdavystė", prof. Antanas Vasilauskas skaitys — "Katalikų akcija ir jos būdai". Po paskaitų vyks diskusijos ir paklausimai.

FEDERACIJOS APSKRICIO VALDYBA:
Dvasios vadovs Kun. Jonas Vaitiekūnas
Pirminkas V. J. Kudirka
Raštininkas Jonas Beinoris

Pereitą savaitę Woodbridge, N. J. nuėjo nuo bėgių tarp miestinio susisiekimo traukinių. Katastrofoje 83 užmušti ir 500 sužeisti.

Laiškai iš Pakistano

KITOS PRAMOGOS

Taip praleidome Lahoroje rugpjūčio mėn. pabaigą ir visą rugsėjį. Daugiausiai sėdėdami viešbutyje ant verandos — balkono. Dėl karščio, o taip pat ir taupumo sumetėmės, ir miestą retai vykdavome. Antra vertus jis ir nelabai mus traukė. Tiesa, čia kaip ir bazarai gana švarūs ir įdomūs, pilni įvairiausių prekių, bet susilaikydavome dažnai ir ten vykti, kad nesugundžius ko pirkti, nes piniginiai striuka buvo. Viešbutyje per dienas lankydavosi įvairiausi prekyautojai. Siūlė gražiausius kilimus, dramblio kaulo, bronzos ir vario išdirbimus. Apžiūrėdavome, pasidėdavome, ir tai jau buvo malonumas. Čia perkant bent kokį daiktą reikia derėtis ir būti labai apdairiam. Užprašoma 100%, 200% ir net daugiau. Sunku susiorientuoti, kokia tikra kaina gali būti. Kadangi nieko nepirkome, tai nebuvome apgauti. Tik vieną kartą grįždami iš miesto patyrėm, kad reikia būti tikrai apdairiems.

Laukėm autobuso su žmona. Iki atėjo prisirinko daug žmonių. Jam atėjus, prasidėjo spūstis ir grūdėmasis autobusas. Kai įsėdome ir pradėjo važiuoti, patyriau, kad iš kelių užpakalinio kišenės ištraukta piniginė. Laimė, kad

ne visus pinigus buvome pasiėmę, o tik 25 rupijas. Bet ir tai mum buvo didelis nuostolis, nes čia jau ne mažas pinigų.

Sėdėdami ant balkono, skaitėm anglų kalboje knygas, laikraščius ir žiūrėdavome į medžius, kurių šakos kabėjo ties balkonu ir kuriose narsė įvairiaspalvės papugos ir simpatiškos voveraitės, kurios čia tokios nebaukšios ir jaukios. Taip pat ir po balkono sienos ir lubas laipiojo driežai. Prie pastarųjų spėjome prisiprasti, o Jūratė net ištyšomis dienomis su jais kalbėdavosi ir džiaugdavosi.

SĄSKAITOS

Pabaigoje rugsėjo pateikė sąskaitas už viešbutį, maistą ir karininkų klubo už biljardą, kortų žaidimą ir kitus dalykus, kuriais mes nesinaudojome ir to klubo, nelankydavome. Suma didžiausia. Plaukai atsistoję — kada ir kaip reikės išsimokėti. Jei dar teks bent mėnesį čia laukti iki sutaisyti kelius ir pradėti eiti traukiniai bei autobusai, pradžiai. Einame į įstaigas, aiškiname padėti. Atsakymas tas pats, reikia laukti, o sąskaitoms apmokėti duos avansų.

Nuėjome tikrinti, kodėl tiek daug reikia mokėti už maistą, nes maitinamės labai blogai. Kas dieną blogiausios rūšies ryžiai ir blogiausia mėsa. Ry-

žiai taip šlykščiai pagaminti, kad dabar niekad jų nevalgome ir prisiminti nenorime. Parodo knygas kokių ir kokių produktų būdavo duodama mūsų virėjui mums gaminuosiui maistui. Ogi prirašyta visko ir didžiausiais kiekiais. Dienai: po svarą arbatos, kišlogramą cukraus, po porą kišlogramų įvairiausių mėsos, riebalų, džiovintų vaisių, kurių niekada nematėm ir neragavom, ir visokiausių kitų dalykų.

Keliame triukšmą. Messing officer nusišypso, ir sako: "Esate kalti patys. Kam buvote kvaili. Reikėjo virėjus ir tarnus tikrinti, nes čia visi nesąžiningi, o kad apstatė, tai kvailius visi apstatė". Na ir kalbėk žmogau jei nori.

Komunistų skylinys
didėja

Roma. — Iš italų komunistų partijos, Maskvos vadovaujamos, išstojo dar trys miesto burmistrai, du partizanų organizacijos buvę vadai ir vienas menininkas skulptorius. Kartu su anksčiau išstojusiais jie mano organizuoti nepriklausomą komunistų partiją. Šis nemalonus Maskvai judėjimas prasidėjo pramonės srityje. Emilijos provincijoje, kur komunistų įtaka buvo pati stipriausia. Komunistus suskaldė iš Maskvos duotas įsakymas neginti nuo Sovietų Rusijos savo krašto.

● Jungtinių Tautų armija Korėjoje įsiveržė į Seul priemiestius ir perėjo 38 paralelę.

Spaudos puslapiuose

LAIKRAŠTININKŲ IŠDAIGOS

● Toks sutiko tokį. R. Mizara "Laisvės" Nr. 26 stebisi, kad atsirado vienas "dypukas" ir kvailina kriaučius tvirtindamas, kad "rusai iš Lietuvos jau išvežė Sibiran penkis milijonus lietuvių". Greičiausia tai bus iš "Laisvės" ar "Vilnės" štabo tas pats "dypukas", kuris tiems laikraščiams prirašė jau nemažai niekų. Kaip R. Mizara neapsižiūrėjo, iš kur jis žinias semia? Kas kita, jei jis parašė, kad "Laisvei" geri ir jos pačios pramanyti pletkai, kad tikrai kitus galima būtų sukvalifikuoti, melagiais apšaukti ir uždengti tėvelio Stalino vykdomą Lietuvos naikinimą. Žiūrėkite, kaip jie meluoja: penkis milijonus išrado, kurių nėra! Įdomu, kiek yra proto tokioje redakcijoje, kuri tiki, kad toks pakviesis "dypukas" gali rasti. Tai paprasta maskvinio laikraščio išdaiga!

● Nors nežmoniška, bet bolševikai. Vasario 9 d. numerio "Laisvė" paėmė iš "Darbininko" vieną ištrauką, kurioje buvo rašoma apie Dievą, ir Dievo vardą visur perrašė mažąja raide. Yra visur priimta, kad citatos nerašomos taip, kaip jos randamos, nieko nekeičiant. Bet bolševikai ir to nesilaiko, nes tai reikalauja jų generalinė linija. Ar galima tada patikėti, kad ir kitais atvejais jie nedaro taip, kaip jiems patinka ar įsakyta. Be to, labai jau vaikiškai atrodo tokiu būdu reiškiamas Dievui neapykanta. Patartume būti nuolatiniams ir mažomis raidėmis rašyti visą, kas tik jums nepatinka, sakysime, kad ir "Tėta" ir pas jį pagėsusį Clemen-tį.

● Mirusį pastatė valstybės priešakyje. "Keleivis" sausio 24 d. numerio po vieną fotografiją padėjo tokį prierasą: Austrijos respublikos prezidentas, Karl Renner, pereitą savaitę minėjo savo gimimo 80 metų sukaktuves. Karl Renner yra senas Austrijos socialdemokratų partijos vadovas, jis stovi Austrijos respublikos priešakyje visus pokyčius metus". O "pereitą savaitę", vadinasi tarp sausio

15 ir 21 d., Karl Renner ne tik nestovėjo "respublikos priešakyje", bet jau buvo numintos ir gedulo vėliavos, kurios Vienoje, Austrijos sostinėje, ir kituose miestuose kabėjo tarp sausio 1 ir 5 d. Tai buvo visuotinis tautos gedulas po jo mirties. Mirė nesulaukęs nei 80 metų sukakties. Nepatogu net tiek nežinoti apie iškilusius socialdemokratų partijos vadus. Laikykime tai kairiojo laikraščio išdaiga.

● Kurčias ir aklias korespondentus. "Vilnis" vasario 7 d. numerioje atspausdino tūlo korespondento A. Miškinio laišką iš Europos. Korespondentas tame laiške nurodo "prancūzų pasipiktinimą", kad buvo paleisti kairurie naciai, nusikaltę ano karo metu, o dabar padaromi tie "naciai kriminalistai mūsų sąjungininkais". Norėtusi paklausti, kokie kriminalistai yra buvę prancūzų sąjungininkais praėjusio karo metu? Ar tas korespondentas, jei jis yra Europoje, nieko negirdėjo apie masines žudynes Katynėje, Vi-nicoje, Proveniskose, Tėsinuose ir kitur? Ar jis ir dabar nieko nežino ir negirdi apie persekiojimus ir žudymus už geležinės uždaros uždusintų tautų? Kieno sąjungininkais dabar yra tie kriminalistai iš Maskvos? Ar ne maskvinių laikraščių?

Gera! Runcė Dandierinas kartą parašė:

"Toks ten draugas, toks čia ponas,

"Toks ir būdas kaip spalva:

"Viens raudonas kaip sėtonas, "Kitas rudas kaip šuva".

● Bibliografijos institutą reikėtų perkelti į New Yorką. "Vienybė" vasario mėn. 2 d. numerioje skelbia, kad "Brazilijoje pasirodė naujas lietuviškas laikraštis — Mūsų Lietuva. Pirmas numeris išėjo sausio 1 d.". Tą dieną tikrai išėjo pirmas numeris, bet jau ketvirtų metų. Iš eilės jis yra 79. "Vienybė" nepastebėjo, kad "Mūsų Lietuva" iš dvisavaitinio laikraščio nuo naujų metų tik tiek pasikeitė, kad pasidarė savaitiniu. Gera! būtu, jei lietuvių bibliografas A. Ružanovas galėtų iš Denville persikelti į Brooklyną.

Angliškai - Lietuviškai

ŽODYNAS

English - Lithuanian Dictionary
Patogaus formato (6x4), kietais auksklo
apdarais, 400 pusl.

Kiekvienam yra
būtinai reikalingas
kaip geras kalbos
mokytojas ir patarėjas.
Jūs galite jį gauti
papiginta kaina
tik už \$3.00.

DARBININKAS

366 W. Broadway
So. Boston 27, Mass.

Šiuo siunčiu \$3.00 ir prašau prisiųsti man žodyną.

pavardė
adresas

Gen. Matthew Ridgway duoda įsakymą karininkams. Jis pareiškė: "Mes čia turime 11 valandų dienos ir aš norėčiau, kad mes visą tą laiką sunaudotume kovai".

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS
THE WORKER
Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATED OF LABOR
Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917 authorized on July 12, 1918.
SUBSCRIPTION RATES PRENUMERATION KAINA
Domestic yearly \$5.00 Amerikoje metams \$5.00
Domestic once per week yearly \$3.00 Vieną kart savaitėje metams \$3.00
Foreign yearly \$5.50 Užsieny metams \$5.50
Foreign once per week yearly \$3.50 Užsieny 1 kart savaitėje metams \$3.50
466 West Broadway, South Boston, Mass.
Telephone: Redakcijai — SO 8-6608; Administracijai — SO 8-2680

Po raudona palapine

Sovietų Sąjungos konstitucija duoda teisę bet kuriai valstybei laisvai ir tą sąjungą įstoti ir iš jos pasitraukti. Po dvidešimties metų praktikos vienas šveicarų mokslininkas, Gonzague de Reynold, apie tai parašė: keliaujančią palapinę laisvai gali įeiti, bet išeiti laisvo kelio jau nėra. Tai visiems gerai žinoma. Tam nenorėjo patikėti taip pat žymus žmogus ir teisės žinovas, ilgametis Čekoslovakijos užsienio reikalų ministeris ir paskui prezidentas Benešas, gyvenęs ir kurį laiką profesoriavęs Amerikoje. Baigiantis antram pasauliniam karui jis atsidūrė Maskvoje ir darė visa, kad Čekoslovakija paliktų po raudoną palapinę. Savo jis pasiekė: padėjo raudonajai armijai užimti Čekoslovakiją ir dar suorganizavo slaptają policiją. Benešas rūpinosi, kad ir amerikiečiai pirmi neįeity į Pragę ir neužrūstintų raudonos palapinės šeimininko — tetašio Stalino. Ovacijas jam kėlė apie 80 procentų Pragos gyventojų. Kurie buvo vokiečių išvežti darbams į Vakarų, nuskubėjo namo su entuziazmu. Visi tikėjo, kad su Sovietų Sąjunga prasidės naujas, laisvas ir gražus gyvenimas.

Jisai prasidėjo po raudonos palapinės stogu, bet kiekviena diena vis darėsi sunkesnė. Kelio jau nebuvo atgalios: palapinė užsiraukė ir laisvo išėjimo nebeliko. Prezidentas Benešas buvo susirgindintas ir numarintas jo paties suorganizuotos slaptos policijos. Užsienio reikalų ministeris Masarykas buvo išmestas per langą iš ministerijos, kuria užėmė komunistas Vlado Clementis. Kitas komunistas Klemm Gottwaldas atsisėdo Benešo vietoje.

Kiek jie prisidėjo likviduoti Benešą ir Masaryką, galės Clementis pasakyti, jei turės tiek drąsos prisipažinti, kiek turėjo išsprukdamas iš raudonos palapinės. Gottwaldas nebegalės prasižioti, nes burna jam užčiaupta tokiomis pat priemonėmis, kurias jis naudojo prieš Pragos vysk. Beran. Metęs kitiems "išdavikų" kaltę, dabar pats išdaviku kaltinamas, kam leido pabėgti savo draugui Clementiui.

Visa ta istorija yra pamokoma, bet tik tada, kai užkietėjusieji raudonos diktatūros garbintojai ją patiria ant savo kailio. Žmonės kaip vaikai — netiki, kad ugnis yra karšta. Komunizmo kurstytojai ją sivilina kitus ir patys nusvyli. Bet kas tada atmokės toms nekaltoms aukoms, kurias jie sumeta į raudonojo stabo nasrus? Pabėgęs Clementis pirmiausia apie tai ir turėtų pagalvoti. Neužtenka tik savo gyvybę išgelbėti.

L. Kn-va.

Nepalanki mums padėtis

Dabar tarptautinė padėtis mums yra nepalankesnė faktiškai (ne teisiškai!) kaip 1918 metais. Viena — ir 1795 ir 1918 ir net 1940 metais Lietuva tebebuvo riboje tarp dviejų konkurentų ir pretendentų į Lietuvos teritoriją. Šiandien šioji riba nusikėlė toli į Vakarų iki Elbės ir gal net toliau. Lietuva paliko už dviejų geležinių uždangų. Žinios iš už pirmosios uždangos — iš Čekoslovakijos, Lenkijos ir kitų vadinamųjų satelitinio krašto, kurie į Sovietų Sąjungą nėra įjungti, lengviau pasiekia pasaulį. Bet žinios iš anapus antrosios uždangos, iš tų valstybių, kurios jau prievarta įjungtos į Sovietų Sąjungą, labai sunkiai prasilaužia į Vakarų. Ir Vakarai kitaip į jas žiūri, negu į pirmąsias.

Antra — blogiau šiandien, nei 1918 metais ir dėl to, kad vakarinis kolosas sutrupintas, bet rytinis yra neproporcingai išaugęs. Išaugęs tiek, kad jis yra rimtas konkurentas jau ne tik buvusiam mūsų vakarų kaimynui, bet visam likusiam laisvam pasauliui.

Trečia — ir pačiam krašte pačių lietuvių jėgos niekada nebuvo taip naikintos, kaip dabar.

Kuo gi tada grįsti viltis?

Jau 1945 metais Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas išlaisvinimą grindė Rytų ir Vakarų interesų priešingumu, kuris turės priversti prie konflikto, sudarydamas tų būdų tarptautinę padėtį, kuri ir Lietuvą įgalintų atsikurti.

Galima pažymėti, kad anų dienų spėjimas pasiteisina. Esam tų dviejų jėgų liudininkai. Jų priešingumai veda į neišvengiamą konfliktą. Prieš porą metų buvo baiminamasi, kad konfliktas ga-

Tarp desperacijos ir optimizmo

(2) Vasario 16 d. susitelkime

J. BRAZAITIS

li neįvykti. Šiandien jau baiminamasi dėl ko kito: kad laimėtojai nebūtinai gali būti Vakarai. Kai kas krenta į desperaciją: konfliktą nutęsęs, gal raudonasis tvanas ir visą pasaulį užlies! Tada ir Lietuvos prisikėlimas neturėtų būtina usios prielaidos.

Desperacijai dėl dabar-ties yra pagrindo

Daugumas Europos valstybių yra išsekusios. Jose nėra valios. Net valios, reikalingos gyventi, savo normaliam gyvenimui organizuoti! Praėjus penkeriems metams po karo, Europa tebegyvena išmaldom! Europos galybė tebesireiškia gražiom idėjom (išmintim!), kurios lieka, dėja, tik žodžių tvane. Amerika turi užtenkamai valios, užtenkamai medžiaginių išteklių. Amerika yra tarsi gerasirdis ponas, kuris dosnia ranka dalina išmaldas. Bet Amerika neparodė išminties, kuri nuoseklu, sistemingu būdu būtų pasaulį sutvarkiusi. Jos dėka leista įsigalėti Rytams visuose frontuose. Jeigu viskas taip eity, kaip buvo pradėta nuo šio karo pabaišos, tai teisingas būtų B. Shaw įvertinimas, kad ateity kitų planetų būtybės žemėje įsitaisys bepročių kalėjimą.

Taikos psichozas

Tačiau yra daugiau pagrindo manyti, kad taip nebus. Kokia pažanga padaryta, palyginti su 1945 metais! Atpirkdama savo buvusio prezidento klaidas, Amerika atsisotjo priekyje kovos su bolševizmu. Ne tik materialinės kovos! Amerika meta šikius, kurie atitaiso ir Europoj įsigalėjusią sužalotą ide-

ologiją. Iki šiol kartinis tos Europos ideologijos akmuo buvo taikos idealas. Taikos bet kuria kaina. Ji kartojo ne tik bolševikų pataikūnai, bet ir bažnyčių atstovai. Taikos šikių faktiškai buvo pridengiamas sovietų vykdomas smurtas okupuotose kraštuose. Išlaikyti taiką reikiama ramiai žiūrėti, kaip bolševikai milijonus žmonių žudo. Tai buvo grąbo taika, sovietinė taika, parsovietica. Trumanas (1950) pirmasis išdrįso atitaisyti šį masinį psichozą ir garsiai ištarti: už taiką yra aukštesnis idealas, būtent teisingumas ir laisvė! Teisingumas ir laisvė — anai ne gyvelių ideologijai duoda realios gyvybės. Jie įprasmina pavergtųjų pastangas kovoti ir atgaivina jų viltis.

Išlaisvinti pavergtuosius!

Stassenas nuėjo dar toliau: teisingumo ir laisvės idealą sukonkre-tino savo naujoje programoje: išlaisvinti Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Lenkiją, duoti tikėjimo laisvę Rusijos pavergtam žmogui, grąžinti jam žemės nuosavybę ir t.t.

Tai programa šiandien dar atrodanti utopiškai. Bet ji pradeda naują laikotarpį vakarų ideologijoj. Vakarai tedrįso ligi šiol kartoti tik apsigynimo žodžius. Jie tenorėjo išlaikyti tik savo laisvę; kas bolševikų pagrobta, Vakarai buvo ty-lomis nurašę visuose savo samprotavimuose. Iš-eidami iš savo egoistinio intereso, jie norėjo tik save ginti. Bet kas tik ginasi, jau tuo pačiu pasirenka pralaimėjimą. Šitai ideologijai, egoistinei

ideologijai, iliejama gyvybės ir idealizmo, reikalaujant ofenzyvios, reikalaujant visiems laisvės ir teisingumo. Tik šitokia ideologija iš esmės yra teisinga. Tik ji suderinama su tais gražiais principais, kurie buvo paskelbti visokių vardu chartose. Tik ji gali rasti palankaus atgarsio tarp pavergtųjų ir realios jų tautos kilios konfliktui. Ideologijos atgavimas naujais šūkiiais yra didžios reikšmės ir pačiai Amerikai, nes šioje demokratijos šalyje viskas pirma turi būti paruošta visuomenės galvoje, o paskui tik vykdyti imasi vykdyti tai, kas visuomenės mintyje jau subrandinta.

Būkime optimistai!

Dėl ateities tad pasiliekame su pirmųjų optimistiniu įsitikinimu, kad konfliktas neišvengiamas, kad Amerikos pasirošimas, materialinis ir ideologinis pasirošimas įeina į teisingą vagą, kad Europos nuovargis kovą nudels, bet jos negalės sukludyti. Taigi tarptautiniai įvykiai plėtojasi kryptimi, kuri yra vienintelė galima sąlyga atgauti visiem pavergtiesiems laisvę, o tik laisvė sykiu su teisingumu yra tikrasis pagrindas taikai.

Nemažai jau padaryta

Palyginti su anais 1945 m. nemažai ir pažangos padaryta! Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių vardas nenuskandintas tylos suokalby. Jis minimas tarptautiniame forume, kalbant apie genocidą ar sovietinių sutarčių reikšmę. Grėsmė Baltijos valstybės pripažinti nukelta į 4 pusl.

Dr. Daniel Puling piešia sieninį paveikslą koplyčiai Philadelphijoje. Paveikslas vaizduoja keturis karo kapelionus, kurie 1943 m. vasario 3 d. savo gelbėjimosi diržus atidavė kareiviams, o patys nuskendo. Vienas iš kapelionų buvo Dr. Daniel Poling sūnus.

SURUDIJUSI GRANDINĖ

Vilgėdą sukrėtė toks šiurpulys, kad visi jo sąnariai sustiro ir drebanti ranka taip ilgai braidė raktu spyną, kad nepažįstamas svečias neteko kantrybės.

— Et, koks atgrubnagis! Duok man raktą!

Vilgėda klusniai atkišo jam raktą. Po kelių sekundžių durys buvo atrakinotos.

— Dabar marš į vidų! — įsakė nekviestas lankytojas.

Priemonioj ateivis švystelėjo lempute, ir sustulbęs Vilgėda pažino buvusį čekistą Vilkaitį, ant kurio galvos bolševikai uždėjo stambių pinigų sumą tam, kurį jis suims ir pristatys į čekos nuovadą. Didelė mėgėjamų pagunda, bet ji Vilgėdos neviliojo. Jis pats pasijuto Vilkaičio nelaisvėje, kurs ne neparodęs ginklo, elgėsi jo namuose kaip šeimininkas. Pirmiausia atėmė iš jo revolverį, paskui užrakino duris, apžiūrėjo, ar langų užlaidos nuleistos, užžibinę elektrą ir liepė Vilgėdai atsisėsti. Pats taip pat sėdosi už stalo ir nusišypsojęs tarė:

— Uždejęt ant mano galvos stambia kaina, ir tamstai tenka proga tuos pinigus pelnyti. Juk aš pats pas jus atėjau. Ar galima kur lengviau tokį uždarbį pelnyti? Na, ką į tai pasakysi, tovarišė Vilgėda?

Vilgėda nieko neatsakė, tik išsprogusiomis akimis į jį žiūrėjo, tarsi zuikis į smauglį, kurs pirm jį prarydamas, dar turi malonumo iš savo aukos pasitytioti.

— Nešnekus tamsta, — toliau kalbėjo Vilkaitis. — Aš atėjau į svečius, o šeiminin-

kas nė žodelio. Tamsta tiek surusėjai, kad laikaisi maskoliško priežodžio: nekviestas svetys už totorių aršenis. Juk neužginčysi, kad esi tikras rusas, nors lietuviams mirties nusprendžius lietuviškai rašinėji.

— Su revolveriu mane priverčia, — vos išstėnėjo komisaras.

Vilkaitis nusijuokė.

— Man tokių pasakėčių nepasakok. Aš žinau, ką jie priverčia, ir kas patsai siūlosi. Aš gi pats jų tarnyboj esu buvęs. Taigi, jei tamstos supratimu aš aršenis kaip totorius, tai nenustebk, kad totoriškai pasielgsiu.

— Tamsta atėjai mane nužudyti?

— Vilkaitis nustebo dėl tokio klausimo. Juk Vilgėda tarsi siūlosi. Tačiau Vilgėda turėjo savo sumetimą. Jis norėjo sužinoti Vilkaičio nuotaiką: ar ilgai dar norės su juo, lyg katinas su pagauta peliuke pažaisti? Tuomet bus galima tikėtis, kad sugrįš Ivanas, ir pokalbis su ponu Vilkaičiu bus kitoniškas.

Vilkaitis, kiek pagalvojęs, atsakė:

— Ne. Kol kas dar ne. Man tamsta reikalingas. Turėsi atlikti mažą uždavinį. Su nužudymu ne man, ne tamstai neskubu.

— Šitaip? O koks tai uždavinys?

Vilgėda staigiai atkiuto. Net džiūgesiu jo balsas nuskambėjo. (Kad tik tas latras Ivanas greičiau pareitų!). Vilkaitis pastebėjo jo džiūgesį.

— Tamsta pasigendi Ivano? Jis nebe sugrįš.

— Nebegrįš? — pašoko Vilgėda. — Jis nukautas?

— Ne. Jis gyvas, bet nuėjo pas partizanų. Jei ir pareitų, tai ne tamstai, bet man stotų į pagalbą. Tačiau jis tur būt suprato, kad aš pagalbos nereikalingas. Jis žino, kad

tamsta protingas žmogus ir savo namuose kivirčių nekelsi.

Vilgėda tiek buvo pritrenktas, kad nė pašaipos nepastebėjo. Ivanas išdavikas! O ro-dės, dėl jo ištikimybės galvą guldytum. Tai laikai atėjo! Vilkaitis šypsojosi.

— Tai matai, pons Vilgėda, kokie dalykai vyksta. Spiauk ir tu tiems azijatams į barzdą.

— Aš pergiliai įklimpęs, — sudejavo komisaras.

— Pergiliai įklimpęs... Taip, aš tai suprantu, nes ir pats buvau įklimpęs. Bet čia yra skirtumo. Aš buvau įklimpęs aplinkybių verčiamas, o tamsta esi savanoriškai įsiklimpinęs. Sunkiau išlysti iš balos kaip man tačiau vis dėlto galima, jei prietelinga ranka pagelbės. Aš tamstai pagelbėsiu. Tik pagalvok ir tark žodelį...

Jų pokalbį nutraukė griežtas į duris beldimas. Abudu krūptelėjo ir pašoko — Vilkaitis dėl staigmenos, Vilgėda iš džiaugsmo. Jis buvo tikras, kad čekistai atėjo pagalbos. Jau norėjo eiti prie durų, bet sunki Vilkaičio ranka prie kėdės jį prispaudė.

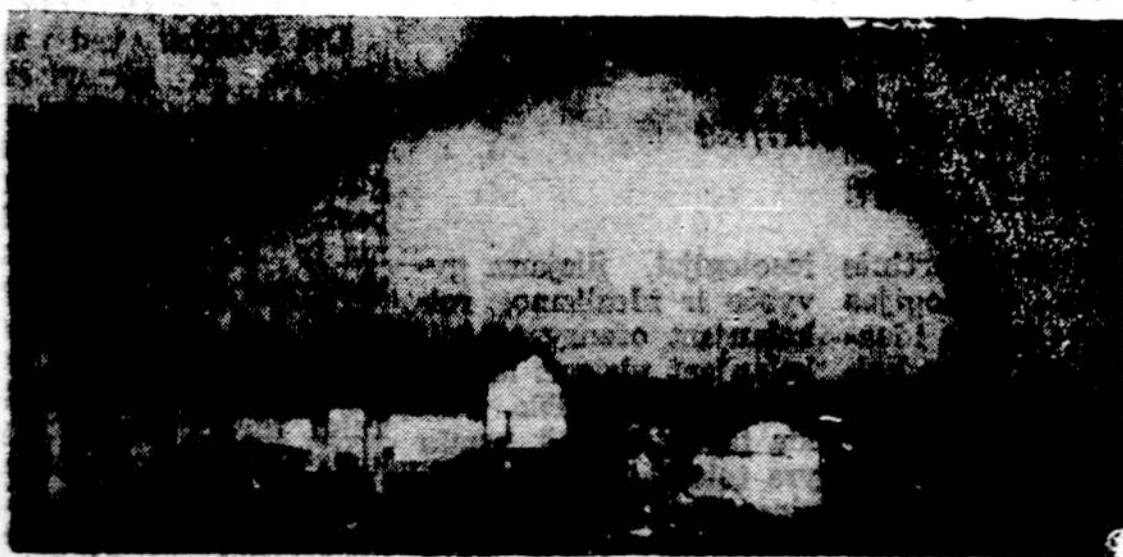
— Sėdėk ramiai, nes...

Vilkaičio revolveris atsirėmė jam į krūtinę. Vilgėda sustingo kėdėje. Beldimas pasikartojo griežčiau ir nekantriau. Durys subraškėjo — kas nors mėgino jas išlaužti. Vilkaitis ilgiau nelaukė. Keliais šuoliais atsidūrė pas duris ir luktelėjo, kai iš anos pusės kažkas ant jų užgūlė. Tuo pačiu momentu pasuko raktą, durys atsidarė, ir stambus enkavedistas, praradęs pusiausvyrą, įkrito į vidų ir išdriks išsitiesęs ant grindų... Iškritęs iš jo rankų revolveris iššovė, kulka nužimbėjo Vilgėdos link ir peršovė jam keli-nę. Tuo tarpu Vilkaitis visu svoriu užsisotjo ant guliničio čekisto sprando. Čekistas žvė-

riškai suriko, o Vilkaitis nūrė į tamsią priemenę. Iš ten pykstelėjo šūvis, ir kulka nubrūžino Vilkaičio žandą. Vilkaitis sugrūdo kumštį į kažkokį minkštą daiktą, kažkas sudejavo ir susmuko. Vilkaičio kojos už kažko užkliuvo, ir jis sukrito. Labai nudžiugo, kad suklupo, nes pystelė dar vienas šūvis, kurs Vilkaičio nekludė. Vilkaitis pašoko, šovė į nematomą priešą ir smuko laukan. Lauke būta daugiau enkavedistų, nes nauji šūviai Vilkaitį pasveikino. Bet buvo labai tamsu, ir kulkos zvimbė pro šalį.

LIV.

Eidamas tuneliu į Dobilienės slėptuvę, Vilkaitis pajuto, kad jam per žandą kažkas rėplioja. Musė? Bet naktį musės nepuola. Čiuptelėjo — šlapia. Aha! — kraujas. Reiškia, viena kulka kiek užkliudė. Gal ir kur daugiau sužeistas? Bet kitur neskauda, tik žandas truputį persti. Prispaudė nosine žandą, kad sulaukytų kraują. Reikia jis taupyti būsimam žygiui. Tai rimtas žygis — gelbėti gabenamus į Sibirą tremtinius. Teks karš-tai susikauti. O kokį žygį jis dabar atliko? Tokį žiopliską, kad gėda prisiminti. Juk ruošėsi išgauti iš Vilgėdos informacijų ir paskui jį likviduoti. Nė vieno, nė kito uždavinio neatliko. Turėjo tą biauų išdaviką savo rankose. Tik spustelt mygtuką, ir atlikta. O jis pradėjo nesąmones plepėti. Mat, smagu pasitytioti iš beginklio priešo. Ir paleido jį, lyg ištrauktą iš vandens žuvį. Gerai, kad draugams nepasakė kur eina. Jeigu jie žinotų, tai pašaipoms nebūtų galo. Ir dar jis išdrįso Genį kritikuoti! Kvailys, kvailys, daugiau nieko. Žinoma, jis niekam to nepasakos.

Nevadoje vykdam atominę ginklų bandymus toli buvo matoma vaizki šviesa.

Vargšas žmogelis

Aną metą, išnešęs kudašius iš Lietuvos, staptelėjau Berlyne. Tariau, pasidairysiu sostinėje, gal pamatysiu Hitlerį, kuris moka vokiečius ant pirmo vynuoto.

Vos išlipau Anhalterio stotyje, kaip ir mane suvyniojo. Prišoko tokie du rudžiai ir, akis išspogindami, pradėjo šaukti:

— Tu, dykduoni! Mes kraują liejame už vadą, o jis sau laisvas spaciuruoja!

Čiupo mane ir nugabeno į fabriką. Taip ir supratau, kaip Hitleriukas visus ant pirmo vynuoto. Pyliau anglis ir garo katilus ir bijojau, kad manęs kartais nepakartų. Ten buvo ir daugiau mūsų tautiečių. Jie pramokė visokių gudrybių, kad darbas neįgrįstų, kad tikrai nedirbčiau pergalėi.

Vieną kartą žiūriu — ateina toks žmogelis: papūpęs kaip žvirblis, susivėjęs. Baltiniai prieš pirmąjį karą skalbtai, skrybėlė taukuota, kad drąsiai galėtume išsivirti pietums gerą sriubą. „Vargšas žmogelis“, — pagalvojau, „ir kas jis toks?“ Jis priėjo prie manęs ir užkalbino:

— Tikriausia būsi lietuvis, — šyptelėjo jis.

— Tai, matyti, pačiuo patį ir gal dar apvilsi?

— Ne, taip sau. Aš vargšas žmogelis. Reikia kur nors prisiglausti. Kur daugiau saviškių, vis geriau. Atėjau.

— Tai savanoriškai, be rudžių pagalbos?

— Ką ten, — numojo jis ranka, — kaip nors prisiversime, kol pasibaigs šita muzika.

Pasiūliau jam markę. Juk tikrai jis vargšas. Jis atsiskaitė imti ir nusišypojo.

Kraipėm vieni galvas, kad jis pasirinko sau kampelį tokioje palėpėje, kur gyvena gruzinai. Naciai ten nugrūdė jį. Mat vargšas. O tie gruzinai visom keturiom kaustyti. Dar ko gero primuš, nuleis laiptais. O vargšas žmogelis vis mosteldavo ranka ir tardavo šypsodamas:

— Ką ten! Nesuprantu, ką jie šneka. Manęs nekambina. Ten šilčiau.

Ir dirbo jis sulinkęs su tais pačiais baltiniais, teisingiau pasakius, „juodiniais“ apsiavilęs.

— Iš kur toks išlindo? — kartą paklausė manęs meistras.

Moderniškas iliustruotas
Pasaulio Lietuvių Magazinas.

DIENOS

Kaina: \$3.00 metams,
\$1.50 pusei metų.

Adresas: 9204 S. Broadway,
Los Angeles 3, Calif.

Negi prieš svetimus juodins saviškius. Sumojau jį pagirti.

— O pone, čia yra didelis žmogus, kokius turtus turėjo Lietuvoje, bolševikai viską paleido pavėjui. Pakelė bombas, įprastą muziką. Štai ir stumdosi dabar fabrike.

Kitą dieną atnešė vokiečių baltinius — kažkokius išblukusius partiečio marškinius. Žmogelis ilgai krapštė galvą ir galų gale paėmė. Su dovana tiesiai atėjo pas mus.

— Ką tu?! Šauk jį krosnij tuoj. Užsivilkai tokius marškinius, o rytą atsidursi „Voikasturme“!

Išigando žmogelis ir tuojau sudegino. Tada mes su galvojome surasti jam baltinius; gerus švairius, kad nedarytų gėdos. Ir kaip jis susigraudė juos gavęs! Net asarą nubraukė.

— Nenoriu, — sako, — pasimkite sau! Aš vargšas žmogelis. Kam jį reikia? Dar pradės galvoti, kad aš koks bagočius. Žinot, su gruziniais gyvenu. Nenoriu naujų, geriau man senieji.

Jis pastūmė mūsų dovana ir nusišypojo išėjo.

Vieną rytą jis atlikė be dvasios ir sako: apvogė! Kas ir ką? Kad šitą vargšą žmogelį kas apvogtų, niekas netikėjo. Juk jis nieko neturi.

— Mane, mane! — šaukė jis išsigandęs ir į krūtinę mušdamasis. Pasidėjau po galva auksinį laikrodėlį ir šiek tiek pinigų. Rytmetyje žiūriu — nebėra.

Buvo daug triukšmo. Krėtė gruzinus ir visi juokėsi: susapnavo vargšelis laikroduką ir skelbia, kad jį apvogė. Žinoma, nieko nerado. Valdžia jį perkėlė kitur gyventi.

Žmogelis pasidarė baisiai neramus. Vis mūsų klausinėjo, ar nepuls lėktuvai, ar neatsiras daugiau vagių. Mes tyčia liežuvius laidėm ir jį erzinom.

— Vyruci, turiu du centnerius kviečių. Palikau juos stotyje ir bijau čia vežti.

— Kviečių! — išpūtėm akis.

— Badas, badas! Atsivežiau iš Lietuvos.

— Kas čia juos vogs? Atsivežk ir pamesk jį kokį kampą.

— A, gruzinai. Žinau juos, pažįstu, mokosi iš savo tautiečio Stalino, nuatmanavo vargšelis ir dar labiau rūpinosi savo kviečiais. Mes nutarėm, kad jo galvelėje tikrai poros bakių trūksta.

Paskui, artėjant frontui, visi išrūkome iš Berlyno. Bet kartais prisimindavau šį vargšą žmogelį ir pagalvodavau: „Kur jis plakasi su savo kviečiais? Tai sunkus tokiam gyvenimėlis: nei kalbos nemoka, nei jį žmogų panašus, o gyvena, o keliauja, net šypsosi“.

Vos atvažiuojant į Ameriką, užsukau pas savo pažįstamus į Bostoną. Einu gatve ir žiūriu: dëlloja smulkius žingsne-

lius prieš mane tas pats vargšas žmogelis, su tais pačiais „juodiniais“, su ta pačia skrybėle. Atpažinome vienas kitą ir pradžiugome.

— Na, ar seniai čia? — klausiu.

— Te, dar koks mėnuo, — atsako ir šypsosi.

— O kaip patinka šis kraštas? Įsikabinai į šluotą ar adatą?

— Man čia viskas nepatinka. Per daug ponų. Nemoka žmonės gyventi, turi kokį dolerį ir visiemis rodo, puošiasi, ir kam to reikia!

— Čia žmonės dolerius saugom semia. Na, ir gyvena plačiai.

— Ką čia, saujom! Nemoka jie gyventi!

Prisiminiau jo kviečius ir norėjau pajaukauti:

— Sakai, kad šie žmonės du centnerius kviečių vežiotųsi, būtų kas kitą.

Jis nusišypojo ir pažūrėjo į mane.

— Taip, būtų kas kitą, juos atsivežiau ir į Ameriką.

— Tai parduok kokiam muzieju!

— Ką ten, aš vargšas žmogelis... — jis šypsos lyg ausu... Galui pačiam šį tą pasakyti. Kviečių ten nedaug. Jie taip sau. O kitkas — vertin-gesnis negu kviečiai. Nesiseka gyventi, brolau, ruskiai Kau-no banke įsaldė 70,000. Liku-čius šiaip taip ištraukiau ir susipyliau su kviečiais į maišą. Vokietijoje buvo vis lengviau. Daug vargo turėjau, kol atsigaubėm į Ameriką. Reikėjo sumažinti ir kviečius. Visą išskirstyti. Šį tą įstuvau į švarką. Jis buvo senas, na, kaip vargšui žmoguiui pritinka. Pakabinau laivo apačioje. Žinai, prieš uostą, įsąkė senus daiktus išmesti. Mano kaimynas, norėdamas man pasitarnauti, išmetė į jūrą ir man pasiūlyė. Sustingau. Na, ką sakysi! Dar valdžia patikrins mano daiktus, jei imsiu skystis. Pasakiau „gerai padarei!“ O didelį pinigą išmetė į vandenį. Tas gruzinas taisyk irgi nusinešė tūkstantį auksinukų. Nesiseka, baltiai nesiseka. Dabar keliai karai, sumaisčiai, puls doleris. Štai vaikštai ir dairausi, kokius namus pirkti. Ir pats jau sukalei vieną kitą tūkstantuką, nelaikyk taip sau.

— Nelaikyk manęs milijonierium, mano kišenėje vėjas lenciūgėlį šoka.

— Ką čia, žmogus esi kuklus, netriūbija per ragą, bet kaip čia gyvensi be vieno kito tūkstantėlio?? Pirk namus, fabrikuką ar į žemės banką padėk, — jis pirštu parodė į žemę ir nusišypojo.

— Savo kelių dolerių neka-siu į žemę, gal juos kviečiais apipilsiu, o kai pats padėsi į „banką“, pasakyk bent kur...

— Ką čia, aš vargšas žmogelis, niekas netikės. Pažiūrėsim, gyvenk sveikas ir pinigų niekam nerodyk, nere-

LIETUVIAI PASAULYJE

Lietuvių gimnazijon Diepholze, Vokietijoje, stoja nemaža klaipėdiečių vaikų. Jie dabar sudaro beveik pusę visų mokinių.

Traunsteino lietuviai vėl keliame. Patalpos užleidžiamos kariuomenei. Likviduojama Dillingeno ir Ulmo divizijos ir didžiulė pereinamoji stovykla Wildfeckene. Iš Ansbacho į Memmingeną atkelta įvairių tautų, jų tarpe ir lietuvių.

Toronte gavėnios metu rengiamas įvairių paskaitų ciklas.

Prof. A. Maccinos sveikata gerėja. Doktorai liepė tris mėnesius atidžiai gydytis.

Prof. Brazaitis sausio gale lankėsi Strasburge.

Traunsteino stovykla likviduojama vasario 28 d. Lietuviai nori visi kartu išsikelti į Angsburą.

Toronte veikiančiai „Sviesos“ spaustuvei direktoriauja Antanas Rinkūnas, Stasys Dargis ir Vytautas Aušrotas. Spaustuve spausdina „Tėviškės žiburius“.

Romoje sausio 13 d. specialioje audiencijoje pas šv. Tėvą lankėsi lietuvių šv. Metų komitetas ir įteikė popiežiui adresą su dvasinių gėlių vainiku.

Australijoje, Adelaidėje veikia vienas iš stipriausių Australijos lietuvių chorų, kuriam vadovauja muz. Simkus.

Melburne, Australijoje, Karaliaus Mindaugo Aukšt. Mokslo Institutas, suregistruotas to krašto visais lietuvių meno ir mokslo pajėgas, pradėjo darbą. Instituto direktorius yra P. V. Raulinaitis, gen. sek. D. Bartkevičiūtė.

Sydnejuje veikia Lietuvių Meno Mėgėjų ratelis, kuris rengia įvairius kultūrinius rengimus.

Ladvigburgo pereinamojoje stovykloje dar labiau pagriešinti sveikatos apžiūrėjimai.

Prei. I. Starkaus sveikata pagerėjo ir vėl jis grįžo į Augustdorfo stovyklą, Vokietijoje.

Didelis lietuvių bičiulis, latvių vyskupas Juozapas Rancenas, kalbąs lietuviškai, jau perėjo visas komisijas ir emigruoja iš Vokietijos į Ameriką.

Vokietijoje PLB krašto valdybos steigė „Vargo mokyklas“, kurias visi uoliai remia.

— jis nuėjo gatve tokiu pat ramiu žingsneliu. Žmonės lenkė jį iš tolo, gailiai jį žiūrėjo, mat vargšas žmogelis. Žurnalistai, tie visokių slapelių vagys, dar nesuodė, kad šis žmogelis daug vertas, — tikras bankininkas!

Tadas Virbalas

Argentinoje lietuvių Kaimiaria Tamošaitė išlošė loterijoje 250,000 pezų. Pusę šios sumos ji padovanojo savo darbo draugei, 10,000 pezų — jaunuoliui, kuris nupirko jai bilietą.

Dr. Danutė Narutavičiūtė iš Kolumbijos išvyko į JAV.

Neseniai susirinkusi Londone Senojo Testamento studijų draugija, kuri studijavo 1947 m. Judėjų prie Mirties jūros atrastus šv. Rašto rankraščius, patvirtino, kad jie yra seniausi.

Bašytoja Karolė Pažaitė norėjo iš P. Amerikos išsikelti ir emigruoti į JAV. Šiuo metu ji įsigijo viešbutį ir tuo pačiu ilgesniam sustojo savo vietoje.

„Laike“ laikraščio Argentinoje suspiesti vietiniai meninkai išvystė gražią veiklą. Jie kartas nuo karto renka redakcijos patalpose, kur rengia įvairias diskusijas ir paminėjimus. Jų pastangomis buvo urengtas įspūdingas M. K. Čiurionio minėjimas.

Edvardas Pašaitis, studentas, pirmininkauja tarptautinei studentų sąjungai Vokietijoje, ICESO. Šiuo metu Vokietijoje dar studijuoja 3,500 tremtinių studentų.

Iš Australijos, atlikę darbą sutartis, viengungiai vyrai nori išvykti į JAV ir ten savo laimę pabandyti. Amerikos konsultant esą jau paduota 300 prašymų, šiti kelionė atsieisianti apie 100 svarų. Sunkiausiai esą gauti leidimas išvykti.

N. Zelandijoje veikia lietuvių draugija, kuriai pirmininkauja agr. dr. A. Butkus. Šiuo metu N. Zelandijoje yra apie 200 lietuvių.

PRANEŠIMAS

Lietuvos Nepriklausomybės šventės Vasario 16 paminėjimui skirta programa per Vatikano Radiją bus duodama sekančia tvarka:

1) Vasario 11 d. sekmadienį 15 val. Romos laiku buvo skaitomas Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto atsisveikimas. (Banga: 31,10 — 15,55 — 19,6 d. — 196).

2) Vasario 16 d. penktadienį 17,30 val. Romos laiku: šventei pritaikinta kalba ir giesmių bei poezijos montažas. (Banga: 50,26 — 31,10 — 196 — 202).

3) Vasario 18 d. 13 val. Prof. Dr. Zenono Ivinskio proga pritaikinta paskaita. (Banga: 31,10 — 25,55 — 19,84 — 196).

Vasario 16 d. 19, 25—19, 40 val. Romos Italų Radijas RAI — Rete rossa transliuos lietuviškas liaudies dainas. (Banga: 355 metri).

Organizuojami skautai

Norwoodo lietuvių parapijos kun. vikaras A. Janiūnas, vietos kun. klebono F. Norbuto pavedimu, imasi iniciatyvos suorganizuoti berniukų skautus. Buvo padaryti skiltininkams paruošti kursai. Š. m. vasario 4 d. kursų sekmingai baigė P. Rakauskas, A. Zimlickis, V. Grudinskas, Vyt. Grudinskas, K. Kay, J. Štonis, Z. Martauskas. Kursuose dėtė prityrę vietos skautų vadovai: W. R. Speirs ir Alden Ornell. Jie įdomiu ir metodingu dėstymu sudomino kursų lankytojus, iš savo patyrimo davė daug žinių ir dar daugiau meilės skautiškame darbe.

Kun. A. Janiūnas tikisi turėti nemažą būrį jaunų skautukų, o tai bus didelis įnašas jaunimo auklėjimui. K. Č.

Skautišką Ramovės sueiga

Vasario 4 d. pas sktn. V. Barmieną buvo Bostono skautiškų ramovės sueiga. Vyresnioji sktn. L. Čepienė skaitė pašnekėję apie žmogaus laimę. Pašnekėsys pravesė originalę formą, nes jame visi sueigos dalyviai turėjo pareikšti savo mintis apie laimę; laimę lietuvių dainose, žmonėse, profesijoje bei darbe, pasaką apie laimės ieškojimą, aforizmai apie laimę, laimę poezijoje. Pašnekėję sekė diskusijos. Taip pat aptarti skautiškosios spaudos reikalai ir talka Jamborees Fondai, kuris įgalintų lietuvių skautus stovyklauti š. m. rugpičio mėn. pasaulinėje skautų stovykloje Salzkammergut, Austrijoje.

„Gedimino Sapnas“ per radiją

Bostono jaunesn. skautai vasario 18 d. per WBMS — 1090 kil. (netoli WBBZ) radijo stotį vaidins „Gedimino Sapną“. Šios programos laikas — 9:30 — 10:30 val. Šiam vaidinimui tekstas yra paimtas iš Balio Sruogos knygos „Giesmė apie Gediminą“. Vaidinimą ruošia ir jam vadovauja jaunesn. skautų vadovai.

Girl Scouts padeda mūsiškėms

Sausio mėn. Bostone buvo Boston Council of Girl Scouts konferencija, kurioje aptarta vietos skautų veikla ir ateities planai. Ten buvo išreikštas pageidavimas, kad tremtinės skautės (jų tarpe ir lietuviškos) būtų gausiau remiamos iš Juliette Low pasaulinės bičiulystės fondo. Pernai šio fondo lėšomis penkios lietuviškos skautės gavo gražiai pastovyklauti „Treasure Island“ stovykloje. Šiemet norima didesniai lietuvių skautėms suteikti tokią progą patikti gamtos prieglobstyje.

Pobūvis Olivia James House

Sausio 21 d. So. Bostono vietos skautų komitetas savo būkle Olivia James House turėjo jaukią arbatėlę skautėms bičiuliams. Komiteto atstovų buvo skaitomi pašnekėšiai apie skautybės auklėjimą reikšmę jaunimui. Vienas amer. skautė dvasios vadovas pareiškė, kad šio krašto jaunimas liko be iniciatyvos ir noro gražiai pasireikšti. Jis dažniausiai tūno kur nors ant namų laiptų su „funny books“ arba lošia kortomis. Tuo tar-

pu ten pat kaimynystėje esama patogių žaidimo aikštelių gražiai laikui praleisti. Anot to kunigo žodžių, skautybė sužadina jaunimo iniciatyvą, norą sveikais žaisli, ir tobulėti.

Lietuviškos skautės giriamos

So. Bostono amer. skautėjų komitetas džiaugiasi lietuviškos skautės, kurios įvairiomis progomis gražiai pasireiškia vietinio tunto ribose. Tuo pačiu daug atsiekiama lietuviškajam reikalui, nes lietuviškos skautės pasireiškimo ir atitinkamomis informacijomis supažindina vietos jaunimą su Tėvynės vargais ir priespauda. O tas per jaunimo lūpas pasiekia ir jų tėvus bei platesnę vietos visuomenę.

G. J.

Bostono arkvysk. Richard J. Cushing, praėjusį sekmadienį, laikydamas skautams pamaldas, ragino juos rinkti suvartotą popierį labdarystei parenti.

Moterys mokosi būti gaisrininkėmis (Rose Valley, Pa.).

Geriausia vaikams dovana — vaikų mėnesinis žurnalas

EGLUTĖ
Kaina: Amerikoje \$3.00; kitur—\$3.50
Pinigus ir užsakymus siųskite:
EGLUTĖ, P. O. Box 22,
Montello Station, Brockton 68, Mass.

TARP DESPERACIJOS...

atkelta iš 3-čio pusl.

sovietams šiandien atitolinta. 1949 m. VLIKO ir VT pirmininkų priėmimas Valstybės Departamente rodo, kad jau nesibaidoma santykių su kovojančiais dėl Lietuvos išlaisvinimo organizacijomis. Visuomeniniuose tarptautiniuose sąjūdžiuose jau esam viltę lygiateisiais Europos kariais (Europinis Sąjūdis, Federalistai, NEI ir kiti). Savo pastangomis sujungė su atstovais visų pavergtųjų, kurie sudaro bendrą šauksmą pasauliui dėl laisvės ir teisingumo. Be mūsų atkaklaus ir aktyvaus veržimosi — jei ne pro duris, tai pro langus, niekas ten nebūtų mūsų pakvietęs.

(Bus daugiau)

Dr. Kleistas pasakoja

(2) Kleistas Kaune

"Kilnadvasiška politika"

"Galima buvo 1941 m. skaičiuoti, kad estai, latviai, lietuviai labai greit sunaikins bolševikinių svetimųjų likučius ir sugrįš prie europinio gyvenimo formų. Jų savanoriškas pajėgas buvo galima panaudoti prieš sovietus. Kad jos būtų visai išplėtos, buvo galima ir reikalinga baltų tautas išimti iš bendro plano, nustatyto tikrai Sovietų Sąjungai ir joms gražinti jų nepriklausomybę".

"Pasikalbėjime su Dr. Leibbrandt patyriau, kad šitokia mintis ne taip lengva bus paversti veiksmu. Ministeris — aiškino Leibbrandt — pats kilęs iš Talino, turi asmeninio sentimentų šitas kitados vokiškas sritis įjungti į Vokietijos reichą. Nepriklausomybės pasiūlymas sutiks pasipriešinimą. — Tada aš išdėčiau autonomijos statutą ir kalbėjau su Rosenbergu išsiaiškinęs, kad tik kilnadvasiška politika gali patraukti baltų tautas į "anschlussą". Bet kuris mėginimas greitai ir tiesiogiai "germanizuoti" pažadintų lietuvių, latvių, estų pasipriešinimą ir visiems laikams užkirstų kelią juos laimėti. Rosenbergas ir šį siūlymą atmetė, leisdamas kalbėti tik dėl "tautinių rejų" tom trim tautom".

Hitlerio direktyvos ir būstinė

Bet ir šito minimumo rytų ministeris nenorėjo duoti savo atsakomybę. Atsargumo dėlei jis pristatė jį tvirtinti aukščiau, ir išvykdamas į šiaurės kariuomenės grupę gavau fuhrerio nurodymą, nepaisant rejų sudarymo, paruošti grynai vokiškos administracijos planą Baltijos kraštams (154 p.).

"Kelias į šiaurės karinę grupę ėjo pro fuhrerio būstinę Rytprūsijoje, kur aš buvau pristatytas vyriausiajam būstinės administratoriui gen. Wagneriui ir jo pavaduotojui ministerijos dirigentui Dank-

werthui. Jie paklausė mane apie mano politinius tikslus. Parodžiau jiems fuhrerio direktyvas ir išdėčiau jiems savo pažiūras. Dankwerthas nusisuko dėl mano kalbos, kad aš esą turįs galvoję "angliška sprendimo būdą". Į mano klausimą, ar kiekviena protinga politika turinti būti angliška, su rezignuojančiu juoku Dankwerthas palinkėjo daug laimės mano darbui ir pranešė apie mane gen. von Rocques, kuris buvo vyriausias vadas šiaurės grupės užnugario sritim ir kurio žinioje buvo tų sričių valdymas ligi atvykstant civilfervaltungui".

"Fuhrerio būstinė manęs nesužavėjo. Į mano klausimą, kur yra gen. Kostring, paskutinis karo attache Maskvoje ir vienas iš geriausių pažinusių raudonąją armiją, ne vienas karininkas man negalėjo pasakyti. Vyriausiojo būstinės jo tikrai nebuvo. Tokį pat atsakymą gavau, teiraudamas apie kitus rytų klausimo specialistus".

Karinio požiūrio beprotė

"Fuhrerio aplinkoje, vadinaujoj Wolfschanze, kaip ir žygio į Lenkiją metu, nebuvo jokio žmogaus, mokančio rusiškai. Syki Hitleris norėjo žinoti, kas Pravdoje po foto parašyta, tad vertėją turėjo gabantis iš Ribbentropo štabo, iš už 50 kilometrų (155 p.).

"Kaunegen, von Rocques ir jo štabo šefas pulk. leit. Kriegsheim mane priėmė kaip Rosenbergui įgaliojimą ir Ribbentropo biuro bendradarbį labai rezervuotai. Šio štabo karininkai buvo, kaip tokiais nuo 1933 m. vadindavo, ultra-reakcionieriai ir to paslėpti jie nesistengė. Visą karą, ne tik į rytus, jie vadino iš karinio požiūrio beprotė. Specialaus štabo vyrus, kurie tada jau buvo pradėję rinkti žydus į geto, jie vadino galvų medžiotojais. — Šiandien, gal būt, bus sunku suprasti, ko-

čia keblu buvo mano padėtis... Lėdas buvo pralaužtas, kada į Kauną atvyko Dankwerth padėties aptarti ir į pasitarimą pasiūlė įtraukti ir mane. Jis paprašė, kad aš išdėstysčiau apie man duotus įgaliojimus ir sudarė tam man auksinę tiltą, pridurdamas: "Prasau, išdėstykite, kaip šituos įsakymus galima būtų įvykdyti. Jūsų manymu, atsižvelgiant į faktinę padėtį, kurios ten Berlyne negalėjo žinoti".

"Gen. von Rocques ne tik mano supratimui pritarė, bet jis pabrėžė, kad užtenka čionai pusės duobės vokiečių valdininkų ir dabartinę padėtį galima bus tvarkyti per lietuvių savivaldą..."

"Lietuvių savivalda"

"Pasisekė sukurti visiškai savarankiškas savivaldas Baltijos valstybėse, jos buvo varžomos tik tiek, kiek to reikavo kariniai interesai. Turėjo būti vengiama šiems organams vartoti suvereninių titulų ir buvo surasta išeitis, pavadinant juos "krašto savivalda" (Landeseigene Verwaltung)".

"Pasitarimai su savivaldos žmonėmis buvo pažymėtini tikrai sunkūs ir neįtikėtini. Jie stebėjosi vokiečių santūrumu ir nujaudė negerovę. Ypatinai nepasitikėjo lietuviai, įtardė mane vaidinant dvigubą vaidmenį ir buvo netoli to, kad trauktųsi nuo bendradarbiavimo. Bet pagaliau jie suprato, kad aš tikrai žaidžiu dvigubą žaidimą, bet tik ne jų nenaudai, o tam kad būtų suleista nauja klaidinga politinio žingsnio iš vokiečių pusės ir nukreipta į pozityvų bendradarbiavimą, pagrįstą abipuse nauda".

Sąskaita be šeiminių

"Betgi mes surašėm sąskaitą be paties šeiminių. Vos buvo pakrikštytas trečiasis mūsų kūdikis, "Estijos savivalda", buvau žaibo telegrama atšauktas į Berlyną. Po sėdyje pas Rosenbergą mane puolė ūkio atstovai, kurių blaivų tikrovės pajautimą bu-

vo ligi tol labai vertinęs. Savo aštrius priekaištus jie apvainikavo išsireikškimais: "Ką vokiečių kareivis yra laimėjęs savo krauju, jūs išdovanojate savo mieliam estam, latviams ir lietuviams".

"Turiu prisipažinti, kad šita argumentacija trumpam laikui mane apstulbino. Mintis, kad vokiečių kareivis savo kraują liejo tam, kad lietuviui jo ūkis, lietuviui jo siuvyklą, estui jo valstinę būtų atimta, man buvo nauja. Aš greitai pajutau, kad gincas eina ne dėl idėjų, bet dėl naudos".

Apiplėšti okupuotus kraštus

"Beprasmiška buvo šitiem žmonėms aiškinti, kad karas rytuose gali būti laimėtas tik dalyvaujant rytų tautom, kad kova prieš šias tautas bus kova už bolševizmo išlaikymą. Karu jie nesidomėjo. Tai buvo ne jų reikalas. Tai armijos reikalas. Politika jie domėjosi dar mažiau. Jų uždavinys buvo ūkiškai apiplėšti okupuotus kraštus. Tam turėjo būti nurodymus ir tuo buvo jie suinteresuoti. Uždavinio dydis ir neįtikėtinais balsais pasipelnymo galimybės juos apsvaigino ir pastūmėjo į veiksmus, kuriuose dingo bet koks sąlankas".

"Čia nieko nebuvo galima pasiekti apeliavimu į protą, nieko konkrečių diskusijų. Reikėjo dairytis pagalbos iš šalies".

Pavojingas kelias

"Rytų ministeris savo neveiklumu pats iš to reikalavo išsijungė. Mėginimas gauti paramos iš užsienių reikalų ministerijos nepasisekė. Wilhelmstrasse'je nuo žemesniųjų pareigūnų iki valstybės sekretoriaus buvo bendra nuomonė, kad pradėtas kelias yra pavojingas ir nesėkmingas. Bet tos nuomonės neužteko, kad ministeris imtųsi akcijos. Kitas partneris, kuris lig šiol pasirodė tokis efektyvus, kariuomenė, greitai buvo išjungtas, kad paliktų vietą ateinančiam civilfervaltungui su reikšmingu general ir gebietiskomisais".

Pagal Rosenbergą planą komisarus turėjo jis pats rinkti ir skirti. Bet Hitleris

Darbo fronte

Kaip darbininkai dalyvauja įmonių valdyme?

DR. J. GRINIUS

Šio str. pradžia buvo praejusiam numeryje "Darbininkai pramonės įmonių valdyme".

Statydami šią klausimą, visai nemanome nagrinėti visos dalyvavimo valdyme technikos. Čia svarbiau pažymėti pagrindinę problemą — ar dalyvavimas valdyme atliekamas per įmonės dirbančiųjų patikėtus atstovus, ar per anonimines profesines sąjungas. Nors Vokietijos socialdemokratai jau pradeda atsisakyti marksizmo, tačiau į darbo ir kapitalo santykius jie tebežiūri marksistiškai, t. y. daugiau kovos, negu bendradarbiavimo prasme. Todėl jie, o su jais ir kairieji darbininkai mano, kad darbininkų dalyvavimas įmonių valdymuose sprendimuose turi būti vykdomas ne įmonės dirbančiųjų atstovų, bet profesinių sąjungų, nes tik jos tesančios darbininkų interesų atstovės. Šitai pažiūra nepritaria krikščionių darbininkų sąjungos, ypač jai priešinasi įmonių savininkai. Jie teisingai nurodo, kad profesinės sąjungos dar nėra įmonės darbininkai, bet visai pašalinės organizacijos, kurios apie įmonės konkrečius reikalus gali nieko nenusimanyti ir kurioms pačios įmonės gerovė gali visai nerūpėti. Jei į įmonių valdymą įeitų profesinės sąjungos, o ne tos įmonės darbininkai, tai šių dalyvavimas valdyme būtų labai tolimas, beveik fiktyvus, pačių darbininkų tiesiog nepastebimas, o profesinės sąjungos, pasidariusios per daug galingos, gali įmonę priversti prie bankroto dėl tolimų santykių, arba tyčiom, kad nepatinkami savininkai būtų sužlugdyti, arba kad bū-

tų prieita prie socializacijos.

Krikščionių sociologams darbininkų dalyvavimas įmonės valdyme per profesines sąjungas taip pat atrodo nepriimtinas, nes jis toliau dirbtinai palaikytų marksistų taip branginamą klasių kovą tarp darbdavių ir darbininkų, tarp darbo ir kapitalo. Tuo tarpu dirbančiųjų dalyvavimas įmonių valdyme nėra kovos prieš kapitalą ir neturi tikslo žlugdyti įmonių savininkus. Tiesa, darbininkų teisės valdyme aprėžia įmonių savininkų valią ir teises, tačiau ne kovos, o abipusio teisingumo prasme. Kitaip sakan, darbininkų sprendžiamasis dalyvavimas įmonės reikaluose yra bendradarbiavimas lygybės pagrindu, nes tuo apsaugojamos tiek darbo, tiek kapitalo teisės ne kažin kur abstrakčiai, bet konkrečioje įmonėje, kuria yra suinteresuoti ir kurioje dirba savininkai ir darbininkai. Dirbda-

mi savo įmonėje, darbininkai gerai žino jos gerąsias ir silpnąsias puses, gali prie jos vienokių ar kitokių trūkumų prisidėti pozityviai, nes žino, kad pakeltas įmonės našumas tiesiog atsilieps jų pačių uždarbiui. Profesinės sąjungos tuo tiesiog nėra suinteresuotos ir visų įmonės reikalų negali žinoti. O jei jos visą norėtų žinoti, neliktų nieko kito, kaip šauktis tos pačios įmonės dirbančiųjų informacijos. Tuo tarpu, paliekant profesines sąjungas kitiems uždaviniams, tas informavimas atpuola, kai įmonės valdyme dalyvauja ne pašaliniai atstovai, bet pačių tos įmonės darbininkų pasikirti žmonės. Tačiau šitoksai dalyvavimas sprendžiamu balsu įmonės reikaluose veda prie taikos tarp darbo ir kapitalo, o ne prie kovos, taip lig šiol mielos marksistams.

Atrodo, kad ne kovos bet taikos prasme bus susitarta tarp darbdavių ir darbininkų Vokietijoje, jos vyriausybės tarpininkaujant. Todėl ir įstatymas, kuris ta prasme turės būti išleistas, bus vienas reikšmingųjų socialinės taikos kūrimo. Mums tektų prašyti Dievo pagalbos, kad tas įstatymas būtų taip gerai suredaguotas, kad jį galėtų pasekti kitų kraštų parlamentai.

New Yorko didžioje stotyje (Grand Central Station) keleviai džiaugiasi, kad traukiniai vėl pradėjo normaliai eiti.

Už Klaipėdos laisvę

JONAS BUDRYS

Trečias ir svarbiausias komisijos žingsnis buvo ultimatumas išsiskirstyti sukilusių armijai, aiškiau tariant, demobilizuotis ir grįžti namo. Sausio 27 d. vakare pas mane atbėgo susinervinęs Vilijus Šaulinskas, kviesdamas ateiti į Gelbėjimo Komitetą extra posėdį, nes gautas iš Aliantų komisijos svarbus ultimatumas. Nuėjau drauge su buvusiu pas mane tuo metu Pranu Klimaičiu. Tai buvo maždaug 7.30 val. vakaro. Radau ten jau Jankų, Labrenčą, Šaulinskį, vėliau atėjo kiti. Jankus padavė man laišką tylėdamas. Perskačiau tą ultimatyvų laišką ir perdaviau Klimaičiui. Kol jis skaitė, pagalvoju, kad Aliantų komisija ir vėl ignoruoja įvykusį sukilimą ir atkakliai siekia savo. Apsidariau. Atmosfera buvo lyg kapinyne. Jankus visai susitraukė, visi tylėjo prislėgti. Pagaliau Dr. Gaigalaitis pareiškė, kad jis serga ir išėjo. Kitas narys staiga piktai užpuolė Jankų: "Tai tu užvirei visą košę, kuo tu rizikavai, nieko neturi!" ir paleido jo adresu epitetą, nuo kurio Jankus krūptelėjo, kaip botagu gavęs. Jam pradėjo ašaros riedėti. Taip savo nedrąsą paslėpęs puolikas ir gi išėjo. Pastebėjęs jį išeinant, šoko, kaip įgeltas nuo kėdės kitas, ir be žodžio pro duris. Man pagailo senio. Anksčiau jį mažai pažinojau, dabar matydamas jį susirietusį sofos kampelyje apsišarojusį, pajutau jam karštą simpatiją. Jis iš karto mano akyse išaugo į milžiną nepabūgusį ir pasiaukojusį idėjai iki galo.

Aš paguodžiau jį ir padėsinau, bet laiko negalima buvo gaišti, atsakymą reikėjo duoti iki 10 val. vakaro. Tartis nebuvo su kuo, bet ir nebuvo reikalo. Paprasčiau Praną Klimaitį sėsti už stalo ir pradėjau diktuoti atsakymą. Man staiga atėjo mintis išnaudoti Petisnės pamoką: "Prasidėjus karo veiksmams, aš — jau ne aš, kreipkitės į karą vadą". Tad ir aš atsakiau Aliantų komisijai drąsiai ir ultimatyviai: "Pra-

šau atsakyti iki 11 val. vakaro, ar Jūsų reikalavimas reiškia sausio 15 d. tarp kariuomenės vadų sudarytų paliaubų nutraukimą, ir pranešu, kad pasėkos to nutraukimo guls ant Jūsų".

Kol mes rašėme, Vilijus Šaulinskas, kuris irgi liko su mumis, telefonu surado savanorį Petraitį, po Klaipėdos paėmimo atvykusį pas mus ir mokantį gerai prancūzų kalbą. Petraitis atvyko ir laišką išvertė. Jankus su Šaulinsku pasirašė. Jankus pralinksmėjo, o Šaulinskas numesė prieš 10 val. atsakymą, kuris de facto į jų reikalavimą nieko neatsakė, o davė Komisijai lygiai vieną valandą laiko atsakyti mums.

Mes išsiskirstėme, parodydami, kad tam raštui pridudome reikšmės. Tuo įsakiau savanoriams ruoštis. Kuopos pradėjo žygiuoti prie kareivinių, prefektūros, uosto ir tt. Nakties tamsumoje žygiuojančios ginkluotos kuopos padarė Aliantų komisijai įspūdį. Į prefektūrą iš teatro aikštės buvo nukreipti kulkosvaidžiai.

Ir štai, pusę vienuoliktos, V. Šaulinskas atbėgo su atsakymu, kurio rašalas dar nebuvo nudžiūvęs, kad Clinchant, Aloisi ir Frey patvirtina, jog paliaubos galioja, atsisakymas išpildyti komisijos reikalavimus praneštas Santarvės vyriausybės.

Po to kelias dienas nieko nebuvo girdėti apie komisiją. Be abėjos, mūsų karių naktinis manevras Klaipėdos gyventojų buvo pastebėtas. Taip pat abejo "notų", jei ne turinys, tai esmė irgi buvo žinoma. Visa tai dar sustiprino jų akvone mūsų autoritetą.

Pasipylė pasisūlymai į savanorių armiją. Mes priėmėm apie 300, kad galėtume užpildyti spragas susidariusias paleidus tuos, kurie būtinai buvo reikalinga paleisti. Į kraštą pradėjo grįžti iš užsienio tie klapėdiečiai, kurie dėl ankstyvesnės Aliantų politikos nerado čia vietos. Tarp jų pamintini Dovas Zaunius ir du broliai, Viktoras ir Albinas Gailiai. Albiną Gailių, kaip ir karius, paspyriau savo štabo viršininku.

Pasinaudojęs užsiviespatavusia kelių dienų tyla, Erdmonas Simonaitis išvystė "diplomatiją": telegramu pasiskundė Ambasadorių Konferencijai, kad jos atsiųsta į Klaipėdą komisija savo elgesiu įneša netvarką ir sukelia gyventojų tarpe nerimą.

Po kurio laiko komisija Erdmoną Simonaitį, manė, Martyną Jankų, kiekvieną atskirai, pakvietė į komisijos posėdį. Aš pasiėmiau "adjutantą", sukilėlių karininką. Jau prie įėjimo mane pasitiko Petisnė patarėjas ir pristatė pranešdamas apie mane general Budrys. Posėdžių salėje už stalo sėdėjo trys civiliai, šalia kurių pulkininkas Trousson ir Petisnė — uniformuoti. Vos mums įėjus, pasikėlė ir išėjo į vidurį kambario vienas iš trijų, ištisė ranką ir tikrai širdingai paspaudė mano dešinį, lyg geriausiaim draugui ir prisistatė — Frey. Čia pat atsirado kitas, — irgi, gal ne su tokiu paprastumu, bet neabejotinai širdingai, prisistatė — Aloisi. Prancūzas jautėsi lyg užkluptas netikėtumo. Pradžioje lyg nenorėjo to pastebėti, bet atsistojo ir per stalą mandagiai, nors sausas biurokратиškai ištisė ranką.

Po to prasidėjo lyg tardymas su protokolo rašymu. "Kas jūs, tie ginkluoti (vengė pavadinti "gauja", kaip kad iš Paryžiaus notose vadino, bet ir nenorėjo kariuomenės žodžio ištarti), kas čia per uniforma? Iš kur ginklai? Gal iš Maskvos ginklus atsiuntė?" Atsakiau, kad turiu po truputį savo žmones apmokyti kariškai, kad atskirtų nuo civilijų gyventojų. — Ginkliu, — tęsiau toliau, — tik jūs nematėte: krašte jų pilna užkasta dar nuo karo, net šiandieną man buvo pasiūlytos dvi kanuolės. Iš Maskvos nieko dar negavome, nors mums buvo pasiūlyta, bet mes manome, kad jokios pagalbos daugiau nereikės, nes aliantai pagaliau turėjo įsitikinti, kokie krašto žmoniai nori. Mes gi ne bolševikai ir nenorime iš jų nė pagalbos, nes mūsų reikalas teisingas".

"Bet ne visi gyventojai, net lietuviai, nori dėtis prie Lietuvos", — sakė Clinchant. — "Nežinau iš kur tokios informacijos, gal iš tų pačių žmonių, kurie Paryžių anksčiau klaidingai informavo. Už tai aš

tvirtinu, kad yra vokiečių, kurie to nori, mūsų armijoje yra net savanorių vokiečių. Štai mano adjutant — vienas tokių".

Visi su įdomumu sužiūrė į jį.

"Jūs šio krašto gyventojas, tikrai vokiečiai?" — "Taip, čia gimęs ir augejęs, vokiečiai, mano tėvai turi ūkį".

"Jūs norite prie Lietuvos?" — "Daugumas nenori jokio Freinstaato, tad mes norime geriau prie Lietuvos. Freinstaato nori keli pirkliai, bet ne ūkininkai".

Tyla. Pirmininkas ir vėl kreipėsi į mane su įvairiais klausimais. Visą "tardymą" vedė pats ir užrašinėjo. Po kelių valandų baigė ir prasidėjo taip sau mandaguma pašnekėsys. Buvo aišku, kad visa ta procedūra reikalinga jiems savo raportui ir išsaugoti aliantų prestyžui. Iš kitos gi pusės, patyrę mūsų kietą laikyseną, sušvelnėjo. Privaciai pašnekėsys su atskirais nariais jie visiškai nuoširdžiai davė suprasti: nedarykite mums sunkumų, Lietuva gaus Klaipėdos kraštą.

Dar vieną vakarą komisija pakvietė Gelbėjimo Komitetą, Erdmoną Simonaitį ir mane į savo privačią rezidenciją ir paėmė kitą taktiką: be formalumų be protokolų, pradėjo įkalbinti visus: "Būkite išmincingi, pasitraukite iš miesto, armijos išlaikymas brangiai kainuoja, paleiskite ją, jūs savo atsiekite".

Tokia taktika nieko nepadarė. Kairieji Gelbėjimo Komiteto nariai pradėjo reikalauti tučtuojaus pašalinti Petisnę. Padariau išvadą, kad komisijos nariams nusibodo ta visa istorija ir jie forsuoja susitarimą kuogreiciu iš Klaipėdos išsinešdinti.

Pas mane vėlai vakare po to posėdžio užėjo vienas artimas komisijai asmuo, neva konkrečių reikalų dėl vieno incidento mieste tarp mūsų ir prancūzų karių. Baigęs tą reikalą ir patyręs anksčiau jo nuoširdžias simpatijas mūsų siekiams, išdėčiau jam mūsų pažiūras: "Mes suprantame aliantų norus, supras kite ir mūsų. Jei mes apleisime miestą, mes Jūsų rankose. Šitame punkte nuolaidų nebus, kad ir kokių būtų".

(Bus daugiau)

Amerikos Lietuvių ŽIDINIUOSE

Kas neištikimas sava tautai,
pavoingas ir kitoms

Vasario 16 minėjimas
Brockton, Mass.

● V. Vaitiekūnas, Darbo Federacijos atstovas Vlike, atvyko į JAV ir laikinai sustojo Čikagoje.

● Prof. dr. V. Kanauka, chirurgas, persikėlė į New Yorką ir dirba savo specialybėje.

● Brooklynėje jaunieji vaidintojai stato Keturakio komediją "Amerika pirtyje". Režisuoja V. Žukauskas, dekoruoja Č. Janušas.

● Prof. Jurgis Čiurlis jau ilgesnį laiką sunkiai serga ir negali pradėti savo darbo Indiana Technical College, Ind.

● Clevelande sausio 21 d. iškilmingai buvo paminėta ateitininkų veikimo 40 metų sukaktis. Pagrindinę kalbą pasakė prof. K. Pakštas.

● Liet. Rašytojų Klubas Chicagoje kovo 11 d. rengia tremtinio teismą.

● Kun. St. Yla lietuvių laikraštinkų dienoje Chicagoje sausio 28 d. pasakė pamokslą. Ta pačia proga jis dalyvavo įvairiuose kultūrinuose rengimuose ir skaitė ateitininkams paskaitą.

● "Dainavos" ansamblis, gražiai reikšėsis Vokietijoje ir dabar atsikūręs Čikagoje, š. m. sausio mėn. 27 d. turės pirmą koncertą su dideliu pasisekimu. Čikaga dar nėra turėjusi tokio gausaus ir stipraus choro. Chordiriguoja muz. St. Sodeika. Ansamblio valdybos pirm. yra Al. Dzironas, jam vadovavęs dar Vokietijoje.

● Tėvas J. Bružikas išvyko į Pietų Ameriką vesti misijų. Vasario 5 d. jis pasiekė Sao Paulo miestą.

● Prof. Vladas Stanka paruošė Pasaulio universiteto projektą, kur dėstytų visų tautų profesoriai. Daugiausia jam turėtų priklausyti už geležinės uždangos esančių kraštų atstovai.

● Ged. Galva Chicagoje sausio 28 d. skaitė paskaitą apie pasaulinių karų priežastis.

● LRKSA Chicagoje ir apylinkėse kuopų vadų ir vadininkų suvažiavimas įvyko sausio 28 d.

● Prof. K. V. Banaitis turi savo muzikos studiją Brooklynėje ir vertėsi privačiomis muzikos pamokomis.

Traukiniams sustojus, jūrininkai teiraujasi, kaip jiems grįžti į karo tarnybą.

Siemet Vasario 16 Brocktone buvo gražiai atšvęsta. Iš ryto, sekmadienį 11 d., šv. Roko lietuvių parapijoje buvo pamaldos už Lietuvą ir pritaikyti pamokslai. Pamaldas laikė ir pamokslus sakė kun. A. Klimas ir kun. Saulėnas. Šv. Vardo draugijos nariai ėjo prie Komunijos ir ją aukėjo už kenčiančią Lietuvą.

Po pietų įvyko iškilmingas susirinkimas Winthrop School salėje, kuri buvo pilnutėlė Brocktono ir apylinkių lietuvių. Kalbėjo Brocktono miesto mayoras Melvin B. Clifford, Lietuvos garbės konsulas iš Bostono adv. O. Šalna, Amerikos Lietuvių Tarybos Brocktone pirmininkas Dr. A. Vaitkus, Tremtinių draugijos pirmininkas P. Viščinis ir prof. St. Yla, atvykęs iš Putnam.

Prof. St. Yla savo paskaitoje nurodė, kad Vasario 16 yra ne vien Lietuvos ir lietuvių, bet tarptautinė šventė visų, kuriuos tik puola bolševizmas. Jie yra visų laisvų tautų priešai. Toliau prelegentas priminė senąją galingąją Lietuvą, naujai atsikūrusią Nepriklausomą ir dabar pavergtą. Jis nurodė gyvais pavyzdžiais, kaip lietuviai dabar kovoja okupuotoje Lietuvoje partizanais ir kaip tokiomis narsiais kovotojais privalo būti kiekvienas lietuvis pasaulyje. Į tą kovą visus šaukia liejamas nekalta lietuvių tautos kraują ir kančios Sibirian ištremtųjų ir tėvynėje pavergtųjų. Priešas nori mus įbauginti, bet nereikia tam gąsdinimui pasiduoti. Kas lieka neištikimas savo tautai, darėsi pavojingas ir tam kraštui, kuriame jis gyvena.

Minėjimas buvo surengtas Brocktono L. K. Federacijos ir A. L. Tarybos. D.

● Šiomis dienomis sunkiuoju gripu susirgo kleb. kun. Pr. Strakauskas. Ligonis su gydytojo pagalba kovoja dėl atgavimo sveikatos.

● "Lietuvos Respublikos Diena" ir Daytone

Dayton, Ohio

Daytono miesto burmistras (mayor) L. W. Lohrey pasakė specialiu raštu Vasario 16 "Lietuvos Respublikos Diena" Daytono. Vasario 16 minėjimas įvyks vasario mėn. 18 d. (sekmadienį) vakare parapijos salėje. Tai dienai pritaikintą kalbą pasakys svečias iš Columbus, Ohio, kun. Dr. St. Valušaitis. Meninė programėlė bus atliekama vietos meninių pajėgų. Minėjimo metu bus daroma rinkliava Lietuvos laisvinimo kovai paramai. Daytoniečiai visad yra dosnūs panašioms reikloms. Reikia tikėtis, kad ir šį kartą sumeis vieną kitą šimtinę.

Vasario 16 proga vietos katalikiškų organizacijų bei draugijų sąryšis išleidžia didelių tiražų lapukų anglų kalba. Juose apžvelgiama sunki Lietuvos padėtis komunistinės Rusijos vergijoje, masinis Tautos naikinimas, paduodama trumpa Lietuvos istorija. Keturiasdešimties puslapių skiriamas Amerikos lietuvių veiklai. Tame pačiame lapuke įdėti žymesni amerikiečių pasisakymai apie Lietuvą, dabartines jos kančias; mokslininkų pasisakymai apie lietuvių kalbą ir k. Dar prieš Vasario 16 tie lapukai bus paskleisti po visą miestą. Vyčių kuopa kreipėsi į vietinius amerikiečių dienraščius, kad jie taip pat tos lietuvių šven-

na. Kvietė visus sujungtomis jėgomis siekti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.

Paskaita buvo išklaudyta su dideliu susitelkimu ir susigraudinimu. Po jos buvo priimta rezoliucija, kuri bus įteikta Mass. valstybės senatoriams bei kongresmanams ir JAV centrinėms įstaigoms.

Meninę dalį atliko parapijos choras ir solistai — A. Barauskas ir J. Salučka, akompanuojant p. O. Breivaitei — Falcon. Choras sugiedojo JAV himną ir padainavo "Kur Nemunas ir Dauguva" ir "Jaunimo giesmė". A. Barauskas padainavo "Ant marių krantelio", J. Salučka — baladę iš operos "Pagirėnai" (St. Šimkaus) ir abu kartu duetą — "Meilė tėvynei nemari" ir "Sėdžiu už langelio". Šv. Roko mokyklos mokiniai deklamavo visi kartu ir pasikirai, padainavo ir sušoko "Kalvelį". Programą parengė Jėzus Nukryžiuotojo seselės mokytojos. Pranešėju buvo kun. A. Klimas.

Pertraukos metu Lietuvos laisvės fondui surinkta \$185.05. Be to, tam pačiam tikslui paskyrė po 100 dol. — Sandaros, Kazimiero ir Franklino klubai, o tremtiniai renka vienos dienos uždarbį. Pilna suma ir aukojusių pavardės bus paskelbta vėliau.

Minėjimas buvo surengtas Brocktono L. K. Federacijos ir A. L. Tarybos. D.

● Šiomis dienomis sunkiuoju gripu susirgo kleb. kun. Pr. Strakauskas. Ligonis su gydytojo pagalba kovoja dėl atgavimo sveikatos.

● "Lietuvos Respublikos Diena" ir Daytone

Dayton, Ohio

Daytono miesto burmistras (mayor) L. W. Lohrey pasakė specialiu raštu Vasario 16 "Lietuvos Respublikos Diena" Daytono. Vasario 16 minėjimas įvyks vasario mėn. 18 d. (sekmadienį) vakare parapijos salėje. Tai dienai pritaikintą kalbą pasakys svečias iš Columbus, Ohio, kun. Dr. St. Valušaitis. Meninė programėlė bus atliekama vietos meninių pajėgų. Minėjimo metu bus daroma rinkliava Lietuvos laisvinimo kovai paramai. Daytoniečiai visad yra dosnūs panašioms reikloms. Reikia tikėtis, kad ir šį kartą sumeis vieną kitą šimtinę.

Vasario 16 proga vietos katalikiškų organizacijų bei draugijų sąryšis išleidžia didelių tiražų lapukų anglų kalba. Juose apžvelgiama sunki Lietuvos padėtis komunistinės Rusijos vergijoje, masinis Tautos naikinimas, paduodama trumpa Lietuvos istorija. Keturiasdešimties puslapių skiriamas Amerikos lietuvių veiklai. Tame pačiame lapuke įdėti žymesni amerikiečių pasisakymai apie Lietuvą, dabartines jos kančias; mokslininkų pasisakymai apie lietuvių kalbą ir k. Dar prieš Vasario 16 tie lapukai bus paskleisti po visą miestą. Vyčių kuopa kreipėsi į vietinius amerikiečių dienraščius, kad jie taip pat tos lietuvių šven-

tės proga parašytų po įžanginį ar straipsnį. Kuopa parašė laiškus abiemis steito senatoriams Robert A. Taft ir John W. Bricker, prašydama jų, kad jie kiekvieną proga iškeltų Lietuvos bylos reikalą ir jį gintų. Praėjusiais metais sen. R. A. Taft Vasario 16 proga Senate padarė puikiausią ir išsamiausią pareiškimą Lietuvos reikalui.

■ "Dayton Daily News" neseniai įdėjo vyčių Stella Kuzin (Gary, Ind.) ir kun. J. C. Jutkevičiaus (Worcester, Mass.) laiškus Lietuvos reikalui. Ypatingai puikų laišką buvo parašęs kun. J. C. Jutkevičius.

■ Vyčių kuopa šv. Kazimiero šventės paminėjimą rengia kovo mėn. 4 d. Tą dieną vyčiai organizuotai priims šv. Komuniją, gi pats paminėjimas įvyks vakare parapijos salėje. Meninę minėjimo dalį atliks solistė P. Bičkienė iš Čikagos.

■ Vasario mėn. 4 d. šv. Kryžiaus bažnyčioje kun. V. Katarskis suteikė moterystės sakramentą L. Prašmantui su Catherine Zubrick. Abu priklauso vyčiams. Jaunasis atvykęs iš Europos, tarnauja JAV karo aviacijoje. L.V.

Rašyk daugiau ir drąsiai
DARBININKUI
Kas tau patinka ir kas nepatinka.

RETOS ISKILMĖS KENNEBUNK PORTE

Vasario 4 d. pranciškonų vienuolyne Kennebunk Porte buvo retos iškilmės — amžinieji įžadai. Jūs darė brolis Jurgis Petkevičius. Jis yra kilęs iš Scrantono ir pirmas iš Amerikos lietuvių prisidėjo prie organizuojamos šv. Kazimiero provincijos. Jį pasekė ir daugiau čia gimusių jaunuolių, kuriems dar teberūpi tėvų kalba ir lietuvių tautos ateitis. Tie, kuriems šie dalykai nesvarbu, stoja į svetimtautių vienuolynus.

Tą dieną labai maloni nuotaka viešpatavo lietuviškame kampelyje, giriomis ir ežerais atskirtame nuo didesnių lietuviškų centrų. Kas nori savo tėvų kalboje garbinti Dievą, be didelių sunkumų ją randa. Brolis Jurgis Petkevičius atvyko pas lietuvių pranciškonus 1944 m. į Greene vienuolyną, kai dar tik du tėvai tebuvo. Per tą netrupą laikotarpį laimingai perėjęs visus bandymus, vasario 4 d.

iškilmingai pasižadėjo visa amžių vienuolyne tarnauti Dievui.

Giedotas mišias 10 val. laikė prov. T. Justinas Vaškys. Giedojo vienuolių choras. Per tas mišias buvo atliktos ir amžinųjų įžadų apeigos. Jose dalyvavo broliuko Jurgio tėvai, giminės ir pažįstami, atvykę iš tolimesnių vietų.

Tą pačią dieną gavo vienuolišką drabužį ir kitas jaunuolis — Petras Grigaliūnas, prieš porą metų atvažiavęs iš tremties.

Malonu matyti, kad lietuviškame pranciškonų vienuolyne užuovėjos jieško tiek Amerikoje gimusieji lietuviai, tiek tremtiniai. Vieni jų, išėję atitinkamą mokslą, stoja klierikais ir, baigę studijas, gauna kunigiškus šventimus, kiti pasilieka paprastais broliais ir savo darbu vienuolyne daug prisideda prie bendro apaštalavimo. J.

IŠ WORCESTERIO PADANGES

Vasario 16 minėjimas

Aušros Vartų parapija ir visos joje esančios draugijos šiais metais sujudo visu smarkumu paminėti iškilmingiausią Lietuvos Nepriklausomybės metinę sukaktį. Labiausiai sujudo tas iškilmes surengti mūsų jaunimas, tai vyčių 116 kp. Prie jų prisidėjo Federacija ir visos kitos draugijos. Karštai šį patriotinį žygi remia visi iš tremties atvykusieji ir aktyviai dedasi, kad pasisektų būtų geriausias.

Lietuvos Nepriklausomybės iškilmės įvyks sekančia tvarka:

Vasario 18 d., sekmadienį, 9:30 val. ryto Aušros Vartų bažnyčioje iškilmingos mišios už Lietuvos išlaisvinimą ir laisvės kovotojus. Pamokslą sakys kun. Antanas Mažukla, MIC. Tą pat dieną 11:00 val. bus mišios už žuvusius laisvės kovotojus, partizanus.

Toliau vėl tomis pačiomis intencijomis 2:30 po pietų bažnyčioje rožančius.

Po pietų 4:00 val. bažnyčios salėje, aktas — programos. Dalyvaus trys jungtiniai chorai: bažnytinis, moterų klubo ir glee club; vyčių tautinių šokių šokių grupė, tremtinių kvartetas, deklamacijos. Kalbės kongresmanas Harold D. Donohue, kun. Pijus Dambrauskas ir p. Pauliukonis. Į iškilmes kviečiami visi Worcesterio lietuviai — į gražią, erdvę Aušros Vartų bažnyčios salę.

Iškilnių rengimo komisiją sudaro — Kun. K. A. Vasy, kun. Jonas Jutkevičius, kun. Pijus Dambrauskas, Juozas Glavickas, Bernardas Tamulevičius, Monika Katienė, Vincenta Kielenė, Juozas Matačinskis, Vincas Kisieliū, Jonas Puras, Liudvika Totilaitė, Algirdas Krasinskis, Teresė Kasparaitė, Juozas Krasinskis, Aldona Pauliukaitė, Jonas Andriūška, Elena Gvadauskaitė, Robertas Stevens, Charlotte Mitchell, Dovydas Vaškas, Marijona Klimkaitė, Jonas Mažeika, Marijona Baliukonytė, Irena Baliukonytė, Bronė Burdulytė ir Albinas Kazlauskas.

Iš tokio gausaus darbuotojų sąstato galima tikėtis gražaus pasisekimo. Visą muzikale programą tvarko vargonininkas Vincas Burdulis. Šokių vedėja p-lė Lucija Savickaitė. Iš tremties atvykusių meno ratelis, p. Gražuoliui organizuojant, rengia iškilmėms pritaikintus vaizdus.

SPAUDOS DIENA

Lawrence, Mass.

Klebonui kun. Pr. Jurui kvietus, vasario mėn. 4 d., Lawrence kun. Jonas Klimas pravedė spaudos dieną. Šv. Mišių metu buvo pasakyta du pamokslai spaudos reikalui, o 3:30 val. po pietų parapijos salėje įvyko popietinė programa. Programa buvo pradėta maldą, kurią atkalbėjo parapijos klebonas kun. Pr. Juras. Įvado žodį tarė kun. V. Paulauskas, kuris gražiai nupiešė šios spaudos dienos tikslus ir reikalingumą. Toliau sekė kun. Jono Klimo paskaita ir buvo parodyta pora filmų, kurių viena pavaizdavo spaudos istoriją. Šioje spaudos dienos programoje dalyvavo gražūs senųjų Lawrencečių būrelis, kurie gausiai parėmė lietuvišką spaudą. Nuostabu ir kartu gaila, kad naujai atvykusieji nesudomėjo ir vos du teaplanė šią programą.

Anglijoje, Southampton uoste, iš laivo "General C. H. Muir" išlipa JAV priešlėktuvinės kovos daliniai (Anti-Aircraft Artillery).

Niekad nevėlu užsisakyti mėnesinį religinio —
patriotinio turinio laikraštį

"SV. PRANCIŠKAUS VARPELIS",

kuris aplink save yra sutelkęs daug žymių bendradarbių ir kurį šiandien mielai skaito lietuviai pasaulyje.

"SV. PRANCIŠKAUS VARPELIS"

leidžia

Tėvai Pranciškonai, Kennebunk Port, Maine

Prenumeratos kaina: metams 2 dol.

Nereikia nei pusantro cento į dieną, kad

DARBININKAS

Tave lankytų du kartų į savaitę per išėjus metus.

SKAITYKITE IR REMKITE LIETUVIŠKĄ KNYGĄ

Sąrašas pažymėtos knygos labai atpigintos

- METRASTIS, išleistas Tėvų Pranciškonų šventųjų Metų proga. Ši įdomi 224 psl. knyga liečia pačius aktuoliausius lietuvių tautos religinius ir kultūrinius klausimus. Ją yra daug beletristikos ir poezijos. Kainavo \$2.50, parduodama \$1.00
- KUR BAKČE SAMANOTA, Ant. Vaidulaitis. Beletristikos kūrinys. 283 psl. Išleido Kultūros Institutas. Kaina \$2.00
- NEMUNO ILGESYS, J. Aistis. Nauja eilėraščių knyga. Išleido T. T. Pranciškonai. Kaina 50c.
- POEZIJA, Jurgis Baltrušaitis. Išleido Kun. Pr. Juras. 270 psl. Kaina \$1.00
- KVIESLYS I LAISVĘ, Jonas Kmitas. Eilėraščių knyga. 352 psl. Kaina \$1.00
- VYTIS IR ERELIS, Jonas Kmitas. Apsakos. LDS leidinys. 576 psl. \$1.00
- VAI LĖKITE DAINOS, Paruošė Kun. J. Dabrila. Išleido Kun. P. Juras. Įdėta 200 gražiausių dainų. Kaina \$1.00
- LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA, Paruošė Kun. Dr. J. Starkus. 208 psl. Kaina \$1.50
- ANGLISKAI LIETUVIŠKAS ŽODYNAS, Paruošė A. Herlitas. 400 psl. Kaina \$3.00
- NAUJAS TESTAMENTAS, Vertė Arkivysk. Juozapas Skvireckas. Išleido Kun. Pr. Juras. Kaina — \$2.00
- Audeklo aparais
- SVENTŲJŲ GYVENIMAI, Išleido Kun. Pr. Juras. Kiekvienai metų dienai skiriamas vieno šventojo aprašymas. Knyga paveiksluota, įršta kietais viršelais. 936 psl. Kaina \$2.00
- KRISTAUS SEKIMAS, Tomas Kempietis. Iš prancūzų kalbos vertė O. Labanuskaitė. Išleido Kun. Pr. Juras. 424 psl. Kaina \$2.00
- SV. PRANCIŠKAUS ASYZIETIS, T. Damazas Daveau, O.F.M. Išleido T. T. Pranciškonai. Verta įsigyti kiekvienam, norinčiam susipažinti su šv. Pranciškaus gyvenimu ir darbais. 178 psl. Kaina \$50c.
- SV. PRANCIŠKAUS PĖDOMIS, T. Pr. Bizauskas, O.F.M. Naujas Trečiojo Ordino vadovėlis ir ritualas. 300 psl. \$50c.
- SV. ANTANO PADUVIEČIO GYVENIMAS, Vertė Ant. Vaidulaitis. Netrukus išeis iš spaudos. Leidžia T. T. Pranciškonai. \$1.00
- PRIE VILTIES KRYŽIAUS, Kun. Dr. J. Prunskis. Išleido Kun. Pr. Juras. Žymių asmenų atsivertimai. 142 psl. Kaina \$1.00
- LEKCIJOS IR EVANGELIJOS, Išleido Arkivysk. Juozapas Skvireckas. Evangelijos ir lekcijos skiriamos kiekvienam sekmadieniui ir šventadieniui. Kietais viršelais. Kaina \$2.50
- DIDYSIS RABYBES ŠALTINIS, Puiki maldaknygė. Surinko ir išleido Kun. P. Juras. Antroji laida. 787 psl. Kaina \$4.00
- RABYBES ŠALTINIS, Surinko ir išleido Kun. P. Juras. Antroji laida. Maldaknygė yra patogi, puošniais viršelais, rinktinės maldos ir paveikslai. Kaina—\$3.00
- ATLAIDŲ ŠALTINIS, Didelėmis raidėmis graži maldaknygė. Surinko Tėvas Kazimieras Kapucinas. 574 psl. Kaina \$3.75
- PRANASYSTĖS APIE PASAULIO PABAIGĄ — Kun. P. M. Juras, 111 psl. Kaina \$1.00
- KAIP TAPTI AMERIKOS PILIEČIU, Klausimai ir atsakymai anglų ir lietuvių kalbomis. Kaina 25c.

DARBININKAS

366 W. Broadway

So. Boston 27, Mass.

ŠACHMATAI

— veda K. MERKIS —

□ Bostono Metropolitan lygos 1950/51 pirmenybės. Galutina Bostono pirmenybių padėtis tokia: Harvardo univ. 7-3, 31½-18½, Boylston 7-3, 29-21, Lietuviai 5½-4½, 26-24, Lynn 4-6, 24-26, Cambridge 3½-6½, 19½-30½, Newton 3-7, 20-30.

Pirmoji pusė Bostono pirmenybių užsibaigė šitaip: Boylston 3½-1½, 14½-10½, Lietuviai 3½-1½, 13½-11½, Harvardas 3-2, 16½-8½, Cambridge 3-2, 12½-12½, Lynn 1-4, 9½-15½, Newton 1-4, 8½-16½.

□ Bostono Meisteris—Harvardo universitetas. Bostono meisterio titulas jam atiteko tik dėl geresnio partijų santykio už Boylston klubą. Tačiau surinko abu klubai vieno. Harvardas pralaimėjo lietuviams 1½-3½ ir Cambridge klubui 2-3, o antram rate sužaidė lygiomis su lietuviu ir Boylston klubui po 2½-2½.

Pirmąjį ratą lietuvių komanda baigė puikiai, bet antram rate kiek atleido ir turėjo pasitenkinti trečia vieta.

Lietuvių komandoje žaidė: Skėma, Merkis, Keturakis, Kubilius, Kontautas ir Starinskas.

□ Bostono meisteris K. Skėma pakviestas duoti simula-

na Brattly klubo nariams, vasario 26 d. 7:30 val. vak. Phillips Brooks House, Harvard Yard, Cambridge.

□ Chicago's Grandis pralaimėjo pirmenybių rungtynes prieš labai stiprios sudėties Irving Park YMCA, santykiu 1-5.

Tautvaiša susitiko su garsoju Al. Sandrin (1949 JAV open nugalėtojas). Baigmėje Tautvaiša turėjo pėstininką viršaus, bet jo nepakako laimėti. Partija baigėsi lygiomis. Lygiomis sulaužė Al. Zujus su vietos lietuviu Winikačiu.

Grandis buvo tokios sudėties: Tautvaiša, Estka, Antanaitis, Karpuska, Šalkauskas, Zujus.

□ Massachusetts Chess Ass'n. šaukia metinį suvažiavimą vasario 22 d. 10 v. ryto, Phillips Brooks House, Harvard Yard, Cambridge. Lietuviai šachmatininkai prašomi kuoskaitlingiausiai dalyvauti.

□ Brooklyn - Bostono lietuvių šachmatininkų rungtynės nuskirtos kovo 3 d., Bostone.

□ New Yorko lietuvių pirmenybėse be pralaimėjimo eina J. Repečka ir E. Staknys. Padėtis: Repečka 12-0, Staknys 8-0, Merkevičius 8-2, Paškevičius 7-0 (1 atidėta), Galminas 5-6 ir kt. mažiau.

ATVYKO ŠIE LIETUVIAI

apie 1951 m. sausio 31 d. laivu "General Blatchford" į New Yorką šie lietuviai tremtiniai:

Andriekus, Erna į Detroit. Alejūnas, Juozas į Worcester. Balikėnas, Luiza į Detroit. Butkus, Vincas, Viktorija, Povilas į Cicerio.

Butkus, Česlovas į Chicago. Čižauskaitė, Sofija į Springfield, Ill.

Dabušis, Viktoras į Chicago. Gadeikis, Bronius, Brone, Regina į Philadelphia.

Gegeckas, Stasys į Williamsport, Pa.

Giedraitis, Vytautas į Hartford, Conn.

Gobis, Stepas į Ozone Park, L. I., N. Y.

Griškis, Ona į Greenfield, Mass.

Kalvaitis, Stasys, Marija, Joana, Marija į So. Boston.

Karp, Eustach, Aleksandra, Aleksander į Yonkers, N. Y.

Kimbrauskas, Juozas, Vanda, Veronika, Ona-E., Juozas, Paulius, Biruta, Marija į Detroit, Mich.

Kavaliūnas, Jonas, Ona, Sigitė, Donatas į Chicago.

BALF Centras

Skaitykite ir Platinkite Jėzaus Širdies Pasijuntį

"ŽVAIGŽDĖ"

Kaina metams \$2.00. Užsienyje \$2.50

Adresas: "ŽVAIGŽDĖS" ADMINISTRACIJA
488 E. Seventh St., So. Boston 27, Mass.

Lincoln **Mercury**

Tel. 8-1340

MAHONEY & FAY, INC.

119 Belmont St., Brockton, Mass.

Pirm Pirksiant Karą, Atsilankyk Pas Mus.

Atidaryta Vakaraais.

BROTHERHOOD OIL CO.

Pečiams ir šildymui aliejus.
Urnu ir Retail
Tel. 6140

Mes įdedame apšildymui sistemą
"Metered Service"

574 No. Montello St., Brockton, Mass.

Korėjoje JAV aviacijos sudaužytas raudonųjų garvežis.

IŠ ATOMINIO PASAULIO

● ATOMO FRONTE

Š. m. sausio pabaigoj ir vasario pradžioje Las Vegas, Nev. dykumose buvo atlikti keli stiprūs bandomieji sprogimai, kurių oranžinė šviesa buvo matoma už 300 mylių nuo sprogimo vietos. Sprogimų reiškiniai buvo didesni negu pastabėtos šviesos ar netolimų apylinkių sienų sudrebinimas.

● RADIOAKTYVUS SNIEGAS

Vasario 2 d. Rochester, N. Y. miestą ir apylinkes padengė 9-nių colių sniego sluoksnis. Gyventojai buvo labai nustebinti, kai pastebėjo, kad sniego radioaktyvaus veikimo reiškiniai. Atominės energijos pareigūnai nustatė, kad tas sniegas nekenksmingas nei žmonėms, nei gyvuliams. Radioaktyvaus sniego iškrito ir Cincinnati mieste, universiteto gamtos profesoriai taip pat konstatavo to sniego nekenksmingumą. Radioaktyvus veikimas buvo pastebėtas ir Chicago atmosferoje nuo laiko, kai buvo pradėti bandymai Nevada dykumose. Apie radioaktyvumo reiškinį buvo pranešta ir iš Kanados, Ottawa, Ont.

● RADIOAKTYVUS DEBESYS VIRŠ PRANCŪZIJOS

Vasario 5 d. prancūzų Puy de Dome observatorijos gam-

tos mokslų profesorius Hubert Garrigue pranešė apie radioaktyvių debesų kildus, kurie buvo padengę vidurinę Prancūziją. Prof. H. Garrigue nustatė, kad tų nuostabių debesų buvo stipriausias radioaktyvumas tris dienas, bet nekenksmingas. Jis, pasikėlęs lėktuvų konstatavo, kad tie debesys buvo 15,000 ir 13,500 pėdų aukštyje. Prof. H. Garrigue nenorėtų manyti, kad tai būtų Amerikos Nevada bandymų atgarsiai. Jis pastebėjo, kad Puy de Dome debesų kildų radioaktyvumas buvo silpnesnis, negu po bandymų 1946 m. Bikini salose.

● BANDOMOS NAUJOS MASINOS ATOMO FRONTE

Amerikos Gamtos Mokslų (Fizikos) Draugija pranešė, kad yra bandomos dvi masinės atomo branduolių skaldyti. Viena iš jų bandoma Brookhaven National laboratorijoje Upton, Long Island. Tai yra nauja masina—reaktor, kurios ypatybė yra esančio atomo branduolio, taip vadinamo neutronis skaldymas. Ši masina, operuojama d-ro Lyle Borst jau pilnai veikia. Ji yra keturis kartus galingesnė negu iki šiol žinoma prof. Oak Ridge masina.

Kita galinga masina—Cyclotron—yra bandoma Kolumbijos universiteto, Nevis prie Hudson. Ji galės gaminti neutronus ir mesonus.

● MEGINA ATVERSTI STALINĄ

Krikščioniškas Taikos Sąjūdis įsisteigęs New Yorke ėmėsi inciatyvos periodiškai siuntinėti Stalinui laiškus, kuriuose gina taiką ir duoda pasiūlymus geresniam pasaulio sutvarkymui. Sąjūdžio tikslas aiškiai nuvesti susidariusią pasaulio padėtį, nu-

TREJANKA

Mūsų Trejanka yra pasaulinė Trejanka. Mūsų Trejankos šaknis, žievės, sėklos, lapai ir kiti dalykai surinkti nuo saulės tekėjimo ligi saulės nusileidimo. Japonijoje pirmučiausia saulė tevisiama ir mūsų Trejanka prasideda iš Japonijos, Kinijos, Indo-Kinijos, iš Persijos, iš Egipto Prancūzijos, Ispanijos, Vakarų Indijos, Pietų Amerikos, Centrinės Amerikos, Meksikos, Šiaurės Amerikos, Kanados—ir čia saulė leidžiasi. Įmerk Trejanką į ruginę ir gerk po čerkutę viso pasaulio gerą mišinį. 75 už pokelį. Prisiunčiam į mūsų namus.

ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway
South Boston 27, Mass.

VISKAS SAVAIME PARSIDUODA

Vienas lietuvis, atvykęs į Ameriką, ėmėsi ieškoti darbo per lietuviškus laikraščius. Jis aptiko įvairiausių skelbimų:

Parsiduoda senoji So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salė.

Parsiduoda 3 šeimų namas po 3-4 kambarius. Vienas flatas tuščias.

Parsiduoda Brockton - Montello, gražioje vietoje, su dideliu sodu...

Parsiduoda 1949 Buick Super, dvejų durys, Sedanette... visoki pridėklai.

Parsiduoda Studio Kaučius, kurį atidarius pasidaro puiki lova.

— Puiki šalis, ta Amerika,— pagalvojo tas lietuvis. — Čia parsiduoda tikrai patys daiktai — namai, flatai, kaučiai, salės, automobiliai. Žmonės niekam neparsiduoda, kaip diktatūrinuose kraštuose. Prasta tikrai, kad nieko neparduodama.

Draugijų Valdybų Adresai

LIETUVOS DUKTERŲ DR. JOS PO GLOBA MOTINOS ŠVČ

Pirmininkė — Eva Markšienė
425 E. 8th St., So. Boston, Mass.
Tel. South Boston 8-1298

Vice-Pirmininkė — B. Galūnienė
8 Winfield St., So. Boston, Mass.

Prot. Rašt. — Stefanija Overkienė
555 E. 6th St., So. Boston, Mass.
Tel. So-8-6029

Finansų Rašt. — B. Čiulėnė
409 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. So-8-0948

Izdininkė — Ona Stauris
51 Tampa St., Mattapan, Mass.

Tvarkdarys — M. Matejokienė
886 E. 5th St., So. Boston, Mass.

Kasos Gl. — Elzbieta Aukštikalnytė
110 H St., So. Boston, Mass.

Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą antradienį mėnesio, 7:30 v.

Vikars, Parapijos salėje, 492 E. Seventh St., So. Boston, Mass.

Visais draugijos reikalais kreiptis pas protokolo raštininką

V. JONO EV. BL. PASALPINĖ DRAUGIJOS VALDYBA

Pirmininkas Viktoras Medonis
21 Sanger St. So. Boston V

Vice-Pirmininkas Vincas Stakutis
684 Sixth St. So. Boston V

Protokolo Rašt. — Kazys Rusteikis
206 L St. So. Boston, Mass.

Fin. Rašt. — Aleksandra Ivanauskaitė
440 E. Sixth St. So. Boston V

Izdininkas — Stasys K. Origanavičius
699 E. Seventh St. S. Boston V

Maršalka — Jonas Zalkis
22 Beethoven St., Roxbury, Mass.

Draugija laiko susirinkimus kas trečią sekmadienį kiekvieno mėnesio 2 val. po pietų Parapijos salėje, 492 E. 7th St., So. Boston, Mass.

Visais draugijos reikalais kreiptis pas protokolo raštininką

CADILLAC

PONTIAC

WM. H. BASSETT CO.

1782 Main St.

33 Main St.

BROCKTON, MASS.

BRIDGEWATER, MASS.

Pristatome Alų ir Toniką

Mes turime 11-kos rūšių alaus ir įvairių tonikų. Mes alų ir

toniko pristatome, vestuvėms, į namus, krikštynoms, parėms ir piknikams. Patarnavimas skubus ir mandagus. Šaukite:

BORIS BEVERAGE CO.

J. ARLAUSKAS, Savininkas

220 E St., Tel. SO 8-3141, So. Boston, Mass.

Užsisakykite Toniko Pas Mus

Pristatom geriausį toniką
Piknikams, Vestuvėms,
Krikštynoms ir Visokiems
Parengimams.
Kainos prieinamos.

Myopia Club Beverage Co.

Grafton Ave.,

Islington, Mass.

Tel. Dedham 1304-W

PRANAS GERULSKIS, Namų Tel. Dedham 1304-R

WE CARRY A COMPLETE LINE OF FARM NEEDS

Farmall Tractors
McCormick - Deering Farm Machines
International Trucks, Parts & Service
Refrigerators & Home Freezers
Good Used Trucks and Used Farm Machinery

McCarthy Equipment Company

1740 MAIN ST.,

BROCKTON, MASS.

Tels. 6385 — 8-0771

ĮVAIRUS SKELBIMAI

A. J. NAMAKSY

Real Estate & Insurance

409 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Office Tel. SO 8-0948

Res. 37 Oriole Street,

WEST ROXBURY, MASS

Tel. PA — 7-1233-W

AUTOMATIC LAUNDRY

Nami skalbti neapsimoka.

Atneškite baltinius mums ir

kai bematant išskalsime

gerai ir pigiai.

South Boston, Mass.

396 W. Broadway,

Lietuvius Charles J. Kay, sav.

GRABORIAI

S. Barasevičius ir Sūnus

Funeral Home

254 W. Broadway

South Boston, Mass.

JOSEPH BARASEVICIUS

Laidotuvių Direktorius

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas Dieną ir Naktį

Koplyčia Šermenims Dykai

Tel. South Boston 8-2590

Avenue 2-2484

CASPER

Funeral Home

187 Dorchester Street

South Boston, Mass.

Joseph W. Casper

(KASPERAS)

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas Dieną ir Naktį

Koplyčia Šermenims Dykai

Tel. SO 8-1437

South Boston 8-3980

VYTAUTAS YAKAVONIS

Funeral Home

741 No. Main Street

Brockton, Mass.

V. YAKAVONIS

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

Patarnavimas Dieną ir Naktį

Koplyčia Šermenims Dykai

Tel. Brockton 8-1580

WAITKUS

Funeral Home

197 Webster Ave.,

Cambridge, Mass.

PRANAS WAITKUS

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

(Notary Public)

Patarnavimas dieną ir naktį

viena moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis.

Kainos tos pačios ir kitus miestus.

Reikale šaukite: Tel. TR 6-6494

WAITT

Funeral Home

40 Emerson Ave.

Brockton, Mass.

Edward J. Waitt

(Waittekūnas)

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

Patarnavimas Dieną ir Naktį

Koplyčia Šermenims Dykai

Tel. Brockton 3368

ZALETSKAS

Funeral Home

564 East Broadway

South Boston, Mass.

D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas

Graboriai ir Balsamuotojai

Patarnavimas dieną ir naktį

Koplyčia šermenims dykai

NOTARY PUBLIC

Tel. SO 8-0815

South Boston 8-2609

Tel. AV 2-4028

J. Repshis, M.D.

Lietuvius Gydytojas

495 Columbia Road

arti Uphams Corner

Dorchester, Mass.

Oficio Valandos: 2-4 ir 6-8

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS

THE COMMONWEALTH OF MASSACHUSETTS
BY HIS EXCELLENCY
PAUL A. DEVER
GOVERNOR
A PROCLAMATION

1951

The Thirty-third Anniversary of the signing of the Declaration of Independence by the heroic nation of Lithuania is another milestone to an endless struggle for independence.

The people of Lithuanian origin brought to America more than quick minds, more than industry, more than frugality. more than ancient valor. Above all else, they brought love of home and devotion to God. Wherever people of Lithuanian blood are found in our country, our citizenship is strengthened as these qualities are manifested and it is good that this is so, because America now faces stern challenges which will test to the utmost the character of her people.

It is, therefore, appropriate that pause to pay our sincere respects to our many citizens of Lithuanian descent, and to join with them in the celebration of the Thirty-third Anniversary of their independence with the fervent hope that the day may not be too far distant when this brave little nation once again will enjoy true liberty and freedom.

Lithuania will live again, proudly and honorably as a member of the family of nations. A present despair will be crowned by eventual liberation. And it is in this spirit that I, Paul A. Dever, Governor of the Commonwealth of Massachusetts, do hereby proclaim as

REPUBLIC OF LITHUANIA DAY
FEBRUARY 16, 1951

and request all interested groups, societies and individuals to observe the day by appropriate ceremonies.

GIVEN at the Executive Chamber in Boston this thirtieth day of January, in the year of our Lord one thousand nine hundred and fifty-one, and of the Independence of the United States of America, the one hundred and seventy-fifth.

By His Excellency the Governor,

EDWARD J. CRONIN
Secretary of the Commonwealth
PAUL A. DEVER

GOD SAVE THE COMMONWEALTH OF MASSACHUSETTS

Prof. St. Yla

grįždamas iš Vasario 16 d. minėjimo, įvykusio Brocktone, buvo užsukęs į Bostoną ir "Darbininką". Minėjo, kad neseniai lankėsi Čikagoje, kur buvo aptarta įvairūs klausimai, susiję su Mindaugo krikšto sukaktimi. Paruošiamieji darbai vyksta labai gerai.

Kun. A. Janiūnas,

Norwoode Sv. Jurgio lietuvių parapijos vikaras, praėjusį šeštadienį lankėsi Bostone ir ta proga buvo užėjęs į "Darbininką" pasirinkti naujų leidinių ir laikraščių. Kun. A. Janiūnas Norwoode prie parapijos organizuoja jaunūčius skautus.

Kalbėjo per radiją amerikiečiams

S. m. vasario 10 d. 6 val. vak. buvo pakviestas Romas Leimonas padaryti pranešimą angliskai apie nepriklausomos Lietuvos ir iš viso Europos mokyklose sportą ir kūno kultūros kėlimą.

Jonas Gailius, 30 metų, baigęs Romos universitetą ekonominis mokslus daktaro laipsniu, norėtų atvykti į Ameriką, bet neturi garantijų. Jis būtų labai dėkingas, jei kas nors galėtų jam garantijas parūpinti. Adresas: Via Brescia 16, Roma, Italia.

Motina Rita, C. J. C.

buvusi šv. Petro lietuvių parapijos mokyklos vedėja su sesele M. Koncepta dabar dirba Pensylvanijoje — Kingstono šv. Marijos lietuvių parapijoje, kur nuo rudens įrengtas naujas vienuolynas ir patalpos mokyklai. Jau dabar yra vaikų darželis su 20 mokinių ir katekizacijos pamokas, kurias lanko arti 100. Kingstono lietuvių parapijos klebonu yra kun. Jurgis Inčiūra.

Bal. Brazdžionis,

"Darbininko" bendradarbis Anglijoje, paskutiniu metu gyvenęs Bradforde, yra jau sutvarkęs dokumentus ir greitai laiku atvyksta į JAV. Apsigyvens Dorchester, Mass.

Vyksta į Detroitą

S. m. vasario mėn. 25 d. Detroito rengiamas literatūros vakaras, į kurį vyksta iš Bostono poetas Br. Brazdžionis, aktorius H. Kačinskis ir rašytojas A. Gustaitis.

Pupų vakarėlis

L. Vyčių 17 Alg. kp. rengia "whist party" ir pupų vakarėlį ateinantį penktadienį, vasario 16 d.; šv. Petro bažnytinėje svetainėje, tuoj po stacijų.

Jaunimas kviečia visus gražiai praleisti valandėlę gavėnios metu. Proga visiems su eiti ir artimiau susipažinti su jauna karta. Visus maloniai kviečiami dalyvauti. Mokestis už įėjimą visai prieinama.

Dėmėsio

Lietuviškas šilkinės vėliavėlės 4x8 colių dydžio, kilnojamas ant stiebelio 18 col. aukščio, galite įsigyti "Darbininko" Administr. Prisiunčiame paštu užsakiusiems ir prisiuntusiems pinigų nemažiau kaip 10 vienetų. Vėliavėlės kaina \$1.25. Su persiuntimu \$1.30.

Paul A. Dever, Mass. valstybės gubernatorius, pasirašo Vasario 16 d. proklamaciją. Dešinėje matome ALTO Bostono skyriaus pirmininką Joną Kasmauską ir kairėje — adv. Joną Grigalių, Metropolitan District komisierius.

Teisininkai šelpia ligonius Vokietijoje

Vokietijoje dar yra likę nemažas skaičius lietuvių teisininkų, kurie dėl ligos negali išemigruoti. Bostono teisininkų skyrius padarė atsišaukimą laikraščiuose. Iš visos Amerikos gausiai atsiliepė į toki atsišaukimą ir dabar visi teisininkai ligoniai gaus nuolatinę pašalpą pinigais ar siuntiniais iš privačių asmenų. Vienas Bostono seniau atvykęs lietuvis, sūžinojęs apie tokią sunkią ligonių padėtį Vokietijoje, tuoj įteikė 70 dol. jiems sušelpiti. Jis buvo toks kuklus, kad prašė neskelbti viešai jo pavardės. Kvitą jam buvo išrašytas "Paprasto Piliiečio" vardu. Tikrai didelės padėkos užsitarnauja tas asmuo už savo tokį kuklumą ir tokią gausią auką! Tai pavyzdys visiems lietuviams!

Aplankysime Bostono muziejus ir kitas įdomybes

Bostonas yra žinomas, kaip meno ir kultūros centras Amerikoje, bet čia gyvenantieji ne visados prisirengia aplankyti visas įdomybes. Yra numatyta, kai tik atkils kiek oras, aplankyti turtinguosius Bostono muziejus ir visas istorines įdomias vietas. Iniciatyvos imasi Tremtinių Ratelio valdyba, todėl kai tik bus paskelbta apie tokią ekskursiją į muziejus, prašome atvykti nurodytose vietose.

Tremtiniai rengia padėkos vakarienę

Bostone apsigyveno virš 600 lietuvių tremtinių, kurie atvyko iš Vokietijos bei Austrijos. Toks didelis skaičius galėjo čia atvykti tik dėka senųjų amerikiečių, kurie taip daug parūpino darbo-buto garantijų ir taip nuosirdžiai sutiko bei padėjo surasti darbą ir pastoviau įsikurti. Tą gerai žino ir įvertina visi tremtiniai. Todėl nors dalinai atsidėkoti ir viešai pagerbti savo geradarius, Tremtinių D-jos Valdyba nutarė su-

Adv. Kalinausko paskaita

Praeitą sekmadienį teisininkų susirinkime vietos žinomas veikėjas adv. Kalinauskas skaitė paskaitą apie "turto paveldėjimą pagal įstatymus ir testamentą". Paskaita buvo gan įdomi. Susirinkusieji prelegentui yra labai dėkingi už paskaitą.

Pr. Sidlauskas,

1947 metais baigęs Bostono Kolegiją ir 1949 metais įgijęs magistro laipsnį Yale universitete, dabar vadovauja Bostono Kolegijos dramos studijai. Ji kasmet parengia scenai tris veikalus. Šiomis dienomis — vasario 9, 10 ir 11 — buvo vaidinama Brian Doherty triveiksmė komedija "Father Malachy's Miracle". Malonu pasidžiaugti lietuvių režisieriaus pasisekimu, kuris Bostono Kolegijos yra labai gražiai vertinamas.

Mirė trečias Mrs. R. Allen ketvertukas

Iš jau minėto Mrs. Robert Allen ketvertuko gyvena tik vienas berniukas, nes mirė apie vienos savaitės amžiaus ir jo antroji sesuo Kathleen. Tėvai sako: "tokia jau buvo valia Dievo".

P. Cleveland perdavė pareigas estui

Pabaltijo Amerikiečių Draugija pradėjo dešimtuosius veikimo metus. Į metinį susirinkimą sausio 6 d. atsilankė per šimtą narių ir bičiulių. Pagal draugijos statutą pirmininkas renkamas kasmet kitos tautos. Tačiau p. Cleveland visuotinio susirinkimo buvo nutarta pratęsti pirminkės kadenciją iki dviejų metų. Šiais metais išrinktas pirmininku estas Dr. J. G. Estam, nesenai atvykęs tremtinių, dabar Bostono Universiteto lektorius. Vicepirmininke išrinkta veikli sekretorė p. Anelė Januškevičienė. Kiti valdybos nariai latviai ir estai.

Ligšiolinė pirmininkė p. Br. Cleveland dirbo su dideliu entuziazmu ir pasižventimu. Jai tenka priskirti daug gražių sumanymų ir darbų. Pirmiausia prisimintinas Pabaltiečių Muzikos ir Šokių Festivalis, įvykęs John Hancock salėje. Tai buvo pirmasis tokio festivalio Amerikoje, sutraukęs apie tūkstantį svečių. Taip pat praėjusį rudenį, Pabaltiečių D-ja, p. Cleveland iniciatyva aktyviai prisidėjo prie "Crusade for Freedom" akcijos prieš komunizmą. Per pastaruosius dvejus metus Pabaltiečių D-ja buvo suruošusi apie dešimt vakarų su menine programa, kurioje visad dalyvaudavo ir lietuvių menininkai bei prelegentai.

Ponia Cleveland, turėdama plačias pažintis, tinkamai išnaudojo progą kviešti į Pabaltiečių D-jos parengimus įtakingus amerikiečius ir laimėti jų simpatijas. Ji taip pat uoliai seka straipsnius apie Lietuvą bei Pabaltiją ir, reika-

lui esant, gyvai reaguoja lais-kais redakcijoms. Nesvetimos jai ir kitos kultūrinės lietuvių organizacijos: ji yra Lietuvių Kultūros Rėmėjų Bostone ir kitų d-jų narė.

Ne kiekvieno jaunosios kartos amerikiečių lietuvių gali-ma pasidžiaugti, nes dauguma, išėję mokslą Amerikoje, nusigrįžta nuo savųjų organizacijų ir spaudos. Ponia Cleveland, gimusi Lietuvoje, tačiau augusi jau Amerikoje, yra šviesus kitiems pavyzdys. Ji-nai lankė Nepriklausomąją Lietuvą ir porą metų studija-vio Lietuvos universitete. Vėliau baigė Bostono universite-te prekybos administracijos skyrių. Jos vyras, p. Lindsay Cleveland, kilęs iš žinomos amerikiečių valstybininkų šeimos, elektronikos specialistas ir vadovėlių autorius, yra didelis lietuvių draugas.

Linkime veikliajai visuome-nininkei gero pasisekimo, gar-sinant lietuvių vardą ameri-kiečių visuomenėje, ir tikėki-mės, kad pasilsėjusi, vėl su-tiks prisiminti atsakingas pa-reigas, kurioje nors lietuvių organizacijoje. J.G.

• Vysk. P. Būčys, gyvenęs Romoje, sausio mėn. viduryje buvo susirgęs.

• Jonas Rimėikis, Ventos leidyklos savininkas, pereina į vokiečių ūkį ir pasilieka il-gesniai laikui Vokietijoje.

• Milijonas tremtinių nuo 1947 metų jau yra išemigra-vę. Šiuo metu dar laukia apie 270,000 savo eilės. IRO pranešimu Vokietijoje dar liksią apie 218,000 tremtinių, kurie neturės bet kokios galimybės išvažiuoti.

ŠALIN MASKOLIN - KOMUNISTŲ VERGIJA IS LIETUVOS!

VISI KOVON UZ NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ!

Vieningai dalyvausime Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo

33 metų sukakties

MINĖJIME

Sekmadienį, Vasario - Feb. 18 d., 1951 m.

South Boston High School Auditorijoje

6 St. & Thomas Park, South Boston, Mass.

2 val. po pietų

Bus nepaprasta, čia dar niekada nematyta meninė programa. Scenoje bus pastatyta keuri lyriniai paveiksai, vaizduoją 4 Lietuvos istorinius laikotarpius: 1) Aušros gadyne — Vargo Mokyklą; 2) Kovos už Nepriklausomybę 1918—1920 m.; 3) Baisųjį išvežimą į Sibirą 1941 m. ir 4) Netolimoji ateitis, Gedimino bokšto papėdėje. Režisuoja JERONIMO KACINSKAS; išpildo Dramos Studija ir Sv. Petro Parapijos choras, vad. JERONIMO KACINSKO. Parašė STASYS SANTVARAS. Dekoracijas piešė V. ANDRIUSIS. Kalbas pasakys BOSTONO MAJORAS JOHN B. HYNES, Lietuvos Konsulas, adv. A. O. SHALNA, Adv. PETRAS VIŠCINIS ir vietos visuomenininkai. Po kalbų dainuos GABIOS choras, vad. JONO DIRVELIO, šoks tautinius šokius BOSTONO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPE, vad. ONOS IV ASKIENĖS. Dainuos Vilniaus Operos bari-tonas STASYS LIEPAS.

Žuvusiųjų už laisvę pagerbimą atliks Amerikos Legijono Stepono Dariaus Postas. Tą pačią dieną 10 val. ryte, Sv. Petro lietuvių bažnyčioje bus iškilmingos šv. Mišios su atitinkamu pamokslu už Lietuvos Laisvę.

Tenelieka nė vieno lietuvių, kuris nedalyvautų savo tautos šventėje! Tik savo darbu, savo pasižventimu ir gausiomis aukomis, bendrai su Lietuvos partizanais išlaisvinsime Lietuvą iš baisiosios maskolų-komunistų vergijos!

Minėjimą ruošia ir visus kviečia

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS BOSTONO SKYRIUS
IR

VISOS PATRIOTINĖS ORGANIZACIJOS BOSTONE

IŠKILMINGA VAKARIENĖ - BANKIETAS

SO. BOSTONE

Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo
33 sukakties proga

VASARIO - FEBRUARY 18 d., 6 VAL. VAK.

Įdomi meninė programa ir skanūs valgiai. Vakarienės metu gros Al Stevens orkestras. 50% gryno pelno skiriama A. L. Tarybai.

A. L. R. K. Susivienijimas.